श्री हरिः
ବସୁଦେବସୁତଂ ଦେବଂ କଂସଚାଣୂରମର୍ଦ୍ଦନମ୍ ।
ଦେବକୀପରମାନନ୍ଦଂ କୃଷ୍ଣଂ ବନ୍ଦେ ଜଗଦ୍‌ଗୁରୁମ୍ ।।

।। ଶ୍ରୀମଦ୍ଭଗବଦ୍ଗୀତା ବିବେଚନ ସାରାଂଶ ।।

ଅଧ୍ୟାୟ | 2: ସାଂଖ୍ୟ ଯୋଗ

4/6 (ଶ୍ଲୋକ 39-47), ଶନିବାର, 29 ମାର୍ଚ୍ଚ 2025

ବିବେଚକ: ଗୀତା ବିଶାରଦ ଡାଃ ଆଶୂ ଗୋୟଲ ଜୀ

ୟୁଟ୍ୟୁବ୍ ଲିଙ୍କ୍ |: https://youtu.be/kNItfJq07jg

କର୍ମଯୋଗ ଏବଂ କର୍ମଫଳର ବିଧାନ

ଉପକ୍ରମଣିକା :-

ଈଶ୍ୱର ଆରାଧନା ଏବଂ ମଧୁର ଭଜନ ପରେ, ଆଜିର ଅଧିବେଶନ ଦୀପ ପ୍ରଜ୍ଜ୍ୱଳନ ସହିତ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିଲା। ଶ୍ରୀ ଭଗବାନଙ୍କ ପରମ ମଙ୍ଗଳମୟ କୃପାରୁ, ଭାଗ୍ୟୋଦୟ ହୋଇଛି ଯେ, ଏହି ମାନବ ଜୀବନକୁ ସଫଳ କରିବା ପାଇଁ, ଏହି ଜୀବନର ସର୍ବୋଚ୍ଚ ଲକ୍ଷ୍ୟ ହାସଲ କରିବା ପାଇଁ, ଏହି ଲୋକ ଏବଂ ପରଲୋକରେ ବିଜୟ ହାସଲ କରିବା ପାଇଁ, ଆମେ ଭଗବଦ୍‌ ଗୀତାଙ୍କ ସ୍ୱାଧ୍ୟାୟ ଏବଂ ମନନରେ ସାମିଲ ହୋଇ, ଏହାର ସୂତ୍ର ଗୁଡ଼ିକୁ ଜାଣି ଏବଂ ବୁଝି ସେଥିମଧ୍ୟରୁ କିଛିକୁ ଗ୍ରହଣ କରିବା ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ପ୍ରୟାସ ରତ ହୋଇଗଲୁଣି। ମୁଁ ଜାଣିନାହିଁ ଯେ ଏଗୁଡ଼ିକ ଆମର ବର୍ତ୍ତମାନର ସୁକୃତ, ପୂର୍ବ ଜନ୍ମର ସୁକୃତ, ପୂର୍ବପୁରୁଷଙ୍କ ସୁକୃତର ଫଳ, ନା ପୂର୍ବ ଜନ୍ମରେ କୌଣସି ମହାନ ସନ୍ଥ ମହାତ୍ମା ଆମକୁ ଆଶୀର୍ବାଦ କରିଥିଲେ ଯାହା ଯୋଗୁଁ ଭାଗ୍ୟୋଦୟ ହୋଇଛି ଯେ ଆମେ ଭଗବଦ୍ ଗୀତା ପଢ଼ିବା ଏବଂ ମନନ କରିବାରେ ଲାଗିଯାଇଛୁ। ଏହାଠାରୁ ଅଧିକ କଲ୍ୟାଣକାରୀ ଆଉ କିଛି ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ।

ଆସନ୍ତାକାଲି ପ୍ରତିପଦା। ନୂତନ ସମ୍ବତ୍ସରଃର ଆରମ୍ଭ ଏବଂ ଆମର ନୂତନ ସମ୍ବତ୍ସରଃ ବହୁତ ବିଶିଷ୍ଟ। ଏହା ଋତୁ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପରିସ୍ଥିତି ଅନୁସାରେ ବହୁତ ଅନୁକୂଳ। ପାଗ ଅତ୍ୟନ୍ତ ସୁଖଦ। ଏୟାର କଣ୍ଡିସନର (ଏସି) କିମ୍ବା ଗିଜରର ଆବଶ୍ୟକତା ନାହିଁ। ଏହା ନୂତନ ଫସଲ ଆସିବାର ମଧ୍ୟ ସମୟ। ନବରାତ୍ରିର ଆଗମନ ମଧ୍ୟ ଏହି ପ୍ରତିପଦ ସହିତ ଆରମ୍ଭ ହୁଏ। ଆମେ ନଅ ଦିନ ପାଇଁ ଶକ୍ତିଙ୍କୁ ପୂଜା କରୁ। ଏହା ଆମର ମୂଳ ନୂତନ ବର୍ଷ। ୧ ଜାନୁଆରୀକୁ ନୂତନ ବର୍ଷ ଭାବରେ ପାଳନ କରିବାର ପରମ୍ପରା ଆରମ୍ଭ ହୋଇଛି। ଦାସତ୍ୱର କିଛି ଚିହ୍ନ ଏବେ ବି ରହିଛି।

ଆମେ ତିନି ସପ୍ତାହ ଧରି ଦ୍ୱିତୀୟ ଅଧ୍ୟାୟ ବିଷୟରେ ଚିନ୍ତନ କରୁଛନ୍ତି; ଆଜି ଏହାର ଚତୁର୍ଥ ଅଧିବେଶ। ଆମେ ପୂର୍ବରୁ ଏହା ଉପରେ ମଧ୍ୟ ଚିନ୍ତନ କରିଛୁ ଯେ ଆଚାର୍ଯ୍ୟ ଏବଂ ମହାପୁରୁଷମାନେ ପ୍ରଥମ ଅଧ୍ୟାୟର ପ୍ରଥମ ଶ୍ଲୋକରୁ ଦ୍ୱିତୀୟ ଅଧ୍ୟାୟର ଦଶମ ଶ୍ଲୋକ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଭଗବଦ୍ ଗୀତାଙ୍କ ଭୂମିକା, ସନ୍ଦର୍ଭ, ପ୍ରସଂଗ ଇତ୍ୟାଦିକୁ ଦେଖିଥିଲେ। ଗୀତାଜୀଙ୍କ ଭୂମିକା ଦ୍ୱିତୀୟ ଅଧ୍ୟାୟର ଦଶମ ଶ୍ଲୋକ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବୋଲି ବିବେଚନା କରାଯାଏ। ଏକାଦଶ ଶ୍ଲୋକରୁ ବିଂଶ ଶ୍ଲୋକ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆମେ ଶରୀରର ନଶ୍ୱରତ୍ୱ ବିଷୟରେ ସମୀକ୍ଷା କରିଛୁ।

वासांसि जीर्णानि - ଏହି ଶରୀର ବସ୍ତ୍ର ପରି ଜୀର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଯିବ।

ତା'ପରେ ତେଇଶରୁ ତିରିଶ ଶ୍ଲୋକରେ ଶ୍ରୀ ଭଗବାନ ଆତ୍ମାର ଅମରତ୍ୱ ବିଷୟରେ ବତାଇଛନ୍ତି।

अच्छेद्योऽयमदाह्योऽयमक्लेद्योऽशोष्य एव च -

ଏହି ଆତ୍ମା କେବେ ମରିପାରିବ ନାହିଁ କିମ୍ବା ଏହାକୁ କେବେ ନଷ୍ଟ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ।

ଏକତିରିଶରୁ ଅଠତିରିଶ ଶ୍ଳୋକରେ, ଶ୍ରୀ ଭଗବାନ କର୍ତ୍ତବ୍ୟପରାୟଣର ସୂତ୍ରପାତ କରିଛନ୍ତି ଏବଂ ଅଣଚାଳିଶରୁ ସଇଁଚାଳିଶ ଶ୍ଳୋକରେ, ଶ୍ରୀ ଭଗବାନ କର୍ମଯୋଗ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରିଛନ୍ତି। ଆଜି ଆମେ କର୍ମଯୋଗ ବିଷୟରେ ଜାଣିବା। କର୍ମଯୋଗ ବହୁତ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର। ଭଗବଦ୍ ଗୀତା ବ୍ୟତୀତ, ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଶାସ୍ତ୍ରରେ କର୍ମଯୋଗକୁ ଏତେ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ଜାଣିହୁଏ ନାହିଁ। ଦ୍ୱିତୀୟ ଅଧ୍ୟାୟରେ, ଶ୍ରୀ ଭଗବାନ କର୍ମଯୋଗର ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ପରିଚୟ ଦେଇଥିଲେ ଏବଂ ତୃତୀୟ, ଚତୁର୍ଥ ଏବଂ ପଞ୍ଚମ ଅଧ୍ୟାୟକୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ କର୍ମଯୋଗ କୁହାଯାଉଥିଲା।

କର୍ମ ଯୋଗ କ'ଣ? ଯେଉଁମାନେ ଏହାକୁ ଠିକ୍ ଭାବରେ ବୁଝି ନାହାଁନ୍ତି, ସେମାନେ ନିଜ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣ ଅନୁସାରେ ଏହାର ଅର୍ଥ କାଢନ୍ତି। ଏପରି ଲୋକମାନେ କୁହନ୍ତି, ଦେଖନ୍ତୁ, ଆମେ ଭକ୍ତି କରିପାରିବୁ ନାହିଁ। ଆମେ କର୍ମଯୋଗୀ। ଅଫିସକୁ ଯାଉ, କାମ କରୁ, ପରିବାରର ଯତ୍ନ ନେଉ। ଏହା ଆମର କର୍ମଯୋଗ। ଆମେ ପୂଜା-ଫୁଝା କରିପାରିବା ନାହିଁ। ଏପରି ଲୋକଙ୍କୁ ପଚାରନ୍ତୁ ଯେ ସେମାନେ କର୍ମଯୋଗର ପରିଭାଷା କେଉଁଠାରୁ ଶୁଣିଛନ୍ତି? କେବଳ ଶବ୍ଦରୁ ଅର୍ଥ ବାହାର କରି ତାହାକୁ କର୍ମଯୋଗ କହିବା ପିଲାଳିଆମି। ଏହା କର୍ମଯୋଗର ଆଦୌ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନୁହେଁ। ଗୀତାରେ କର୍ମଯୋଗର ମୂଳ ଅର୍ଥ ହେଉଛି କର୍ମଫଳ ତ୍ୟାଗ କରିବା। କର୍ମଫଳ ପରିତ୍ୟାଗ କରିବାର ପ୍ରବୃତ୍ତି ଯେଉଁଠାରେ ବିକଶିତ ହୁଏ, ସେହିଠାରୁ କର୍ମଯୋଗ ଆରମ୍ଭ ହୁଏ। ଶ୍ରୀ ଭଗବାନ କର୍ମଫଳ ତ୍ୟାଗ କରିବାର ପାଞ୍ଚଟି ପଦ୍ଧତି ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରିଛନ୍ତି-

ପ୍ରଥମତଃ, କର୍ମ ପ୍ରକୃତିରେ ଘଟେ ଏବଂ ମୁଁ ପୁରୁଷ। ତେଣୁ ମୋର କର୍ମ ଫଳରେ ସମ୍ବନ୍ଧ କଣ ?

ममैवांशो जीवलोके जीवभूत: सनातन:। -

ଶ୍ରୀଭଗବାନ କହିଛନ୍ତି ଯେ, ତୁମେ ମୋର ଅଂଶ ଏବଂ ମୁଁ ଅଜନ୍ମା, ଅବିନଶୀ ଏବଂ ସନାତନ।

କିନ୍ତୁ ଏହି ଶରୀର ଅଜାତ ନୁହେଁ। ଏହା ଜନ୍ମ ହୁଏ। ଏହା ଅବିନାଶୀ ନୁହେଁ, ଏହା ମରିଯିବ। ଏହା ମଧ୍ୟ ସନାତନ ନୁହେଁ। ଏହା ତିରିଶ, ଚାଳିଶ, ପଚାଶ ବର୍ଷର ପୁରୁଣା ମାତ୍ର। କିନ୍ତୁ ଆମେ ଏହି ଶରୀରକୁ ମୁଁ ବୋଲି ଭାବୁଛୁ। ଏହି ଶରୀର ମରିଯିବ, କିନ୍ତୁ ଏହି ଶରୀରକୁ ଧାରଣ କରୁଥିବା ମୂଳ ସ୍ୱରୂପ ଏହି ଶରୀରର ଜନ୍ମ ପୂର୍ବରୁ ମଧ୍ୟ ଥିଲା, ଏବଂ ଏହି ଶରୀର ପରେ ମଧ୍ୟ ରହିବ। ତେଣୁ, ଯଦି ମୁଁ ବୁଝିପାରେ ଯେ ମୁଁ ସେହି ଚୈତନ୍ୟର ଏକ ଅଂଶ, ତେବେ ମୋ ଦ୍ୱାରା କୌଣସି କର୍ମ କରାଯାଉ ନାହିଁ। ଯାହା ବି କର୍ମ ସମ୍ପାଦନ ହୁଏ, ସେଗୁଡ଼ିକ ଏହି ଶରୀର ମାଧ୍ୟମରେ। ଏହି ହାତ, ଗୋଡ, ଆଖି, କାନ, ମୁହଁ କର୍ମ କରେ, ଏହି ଶରୀର କର୍ମ କରେ। ଭଲ କରେ ଏବଂ ଖରାପ ମଧ୍ୟ କରେ। ଭଲ ବିଚାର, ଖରାପ ବିଚାର, କାମନା ବାସନା - ଏସବୁ ଆତ୍ମାର ଅଂଶ ନୁହେଁ। ଏହି ଶରୀର ଦ୍ୱାରା ଯେକୌଣସି କାମ କରାଯାଉଛି ଏବଂ ଯଦି ମୁଁ ଶରୀର ନୁହେଁ, ତେବେ ମୁଁ କେମିତି କୌଣସି କର୍ମ କରିଛି?

ପ୍ରଥମ କଥା ହେଉଛି - ଶରୀର କର୍ମ କରେ।

ଦ୍ୱିତୀୟ କଥା - ମୁଁ ଶରୀର ନୁହେଁ।

ତୃତୀୟ କଥା - ମୁଁ କୌଣସି କାମ କରିନାହିଁ ।

ଯେତେବେଳେ ମୁଁ କୌଣସି କର୍ମ କରିନାହିଁ, ସେତେବେଳେ ମୋର କର୍ମଫଳର ଆଶା ମଧ୍ୟ ରହିବା ଉଚିତ ନୁହଁ।

ଏହି ଶରୀରକୁ କର୍ମର ଫଳ ଆବଶ୍ୟକ। ଯଦି କୌଣସି କର୍ମ କରାଯାଇ ନାହିଁ ତେବେ କର୍ମଫଳର ଭାବନା କାହିଁକି ରହିବ? କର୍ମ ପ୍ରକୃତିର ଅଛି, ମୁଁ ପୁରୁଷ। ତେଣୁ କର୍ମର ଫଳ ପରିତ୍ୟାଗ ହୋଇଯାଇ ପାରିବ ।

गुणा: गुणेषु वर्तन्ते। - ଶ୍ରୀ ଭଗବାନ କହିଛନ୍ତି, ଗୁଣ କେବଳ ଗୁଣରେ ଥାଏ।

ପେଟକୁ ଭୋକ ଲାଗୁଛି। ମସ୍ତିଷ୍କକୁ ଖାଦ୍ୟ ଆବଶ୍ୟକ। ଆଖି ଖାଦ୍ୟ ଖୋଜେ। ହାତଟି ଖାଦ୍ୟ ଉଠାଏ। ମୁହଁ ଖାଦ୍ୟ ଖାଏ। ଗଳା ଏହାକୁ ନିମ୍ନମୁଖୀ କରିଦିଏ ଏବଂ ପେଟ ଏହାକୁ ହଜମ କରେ। ମୁଁ କିଛି ତ କରୁନାହିଁ। ସବୁକିଛି ନିଜେ ନିଜେ ଘଟୁଛି। କେତେଥର ଏମିତି ହୁଏ ଯେ ଆମର ମନ ଟେଲିଭିଜନ ଦେଖିବାରେ ମଗ୍ନ ଥାଏ ଏବଂ ଆମେ ଖାଦ୍ୟ ଖାଇବା ଜାରି ରଖୁ ଏବଂ ଖାଇବା ସମୟରେ ଆମେ ପଚାରୁଛୁ ଯେ ମୁଁ ଗୋଟିଏ ରୋଟି ଖାଇଲି ନା ଦୁଇଟି? ମୋର ଖାଇବା ସରିଗଲା ନା ଆଉ କିଛି ବାକି ଅଛି କି? ଖାଇବା ସମୟରେ ମୋର ଧ୍ୟାନ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ସ୍ଥାନକୁ ଚାଲିଗଲା। ଶରୀର ତା'ର କାମ କରିଚାଲିଥିଲା ଏବଂ ମୁଁ ଏହା ଧ୍ୟାନ ନ ଥିଲା। କେତେବେଳେ ମୁଁ କ୍ଷୀର ପିଇ ଗ୍ଲାସକୁ ପାଖରେ ରଖେ, ତା'ପରେ କିଛି ସମୟ ପରେ ମୁଁ ଯାଞ୍ଚ କରେ ଯେ ମୁଁ କ୍ଷୀର ପିଇଛି କି ନାହିଁ? ଗ୍ଲାସଟି ଖାଲି ନା ପୂର୍ଣ୍ଣ? ଯଦି ଏହା ଖାଲି ଅଛି ତେବେ ଏହାର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଏହା ପିଇ ଦିଆଯାଇଛି, ଯଦି ଏହା ପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଛି ତେବେ ଏହାର ଅର୍ଥ ହେଉଛି କିଛି ବାକି ଅଛି। ଯେଉଁ ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ଆମେ ଏହି ମନକୁ ଏହି ଶରୀରରୁ ବାହାର କରିଦେଲୁ, ସେହି ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ଶରୀର ସହିତ ଆମର କର୍ମର ସମ୍ପର୍କ ସମାପ୍ତ ହୋଇଗଲା। ଆମେ କୌଣସି ସ୍ଥାନରେ ବସିଛୁ, ଆମର ମନ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ସ୍ଥାନରେ ଅଛି, କେହି ଜଣେ ଆମ ସମ୍ମୁଖ ଦେଇ ଚାଲିଗଲେ। କେହି ଜଣେ ପଚାରିଲା, ହେ, ସେ ସାମ୍ନା ଦେଇ ଗଲା, ତୁମେ ତାକୁ ଦେଖିଲ କି? ତୁମେ ଏଠାରେ ବସିଛ, ଲକ୍ଷ୍ୟ କରିଛ କି? ତୁମେ କହୁଛ, ହେ ଭାଇ, ମୁଁ ଏଠାରେ ବସିଥିଲି କିନ୍ତୁ ମୋର ଧ୍ୟାନ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ସ୍ଥାନରେ ଥିଲା। ମୋ ଆଖି ଖୋଲା ଅଛି, ମୁଁ ତାଙ୍କୁ ଦେଖିଛି କିନ୍ତୁ ମୁଁ ଜାଣିନାହିଁ ମୁଁ ତାଙ୍କୁ ଦେଖିଛି କି ନାହିଁ।

ଶ୍ରୀ ଭଗବାନ କର୍ମଫଳ ତ୍ୟାଗ କରିବାର ତୃତୀୟ ଉପାୟ କହିଥିଲେ,

मदर्थमपि कर्माणि। - ମଦାର୍ଥମପି କର୍ମାଣି, ତୁମର ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟ ମୋତେ ସମର୍ପଣ କର।

ଦ୍ୱାଦଶ ଅଧ୍ୟାୟରେ ଶ୍ରୀ ଭଗବାନ ଭକ୍ତର ଭାବ କହିଛନ୍ତି, 'ଯାହା କରାଇଲ ତୁମେ କରାଇଲ, ମୁଁ ତୁମର'।

। ଓଁ ଶ୍ରୀ କୃଷ୍ଣାର୍ପଣ ମସ୍ତୁ ।

ଏକ ବହୁତ ସୁନ୍ଦର ପ୍ରାର୍ଥନା। ଯଦି ତୁମେ ପ୍ରତିଦିନ ଏହି ପ୍ରାର୍ଥନା ସହିତ ତୁମର ଜୀବନ ଆରମ୍ଭ କର, ତେବେ ତୁମର କର୍ମର ଫଳାଫଳକୁ ପରିତ୍ୟାଗ କରିବାର ପ୍ରବୃତ୍ତି ଆରମ୍ଭ ହେବ। ମୁଁ କିଏ ତାହାର ଭ୍ରମ ଶେଷ ହୋଇଯିବ ଏବଂ ମୁଁ କ'ଣ କାର୍ଯ୍ୟ କରେ ତାହାର ଭ୍ରମ ମଧ୍ୟ ଶେଷ ହୋଇଯିବ।

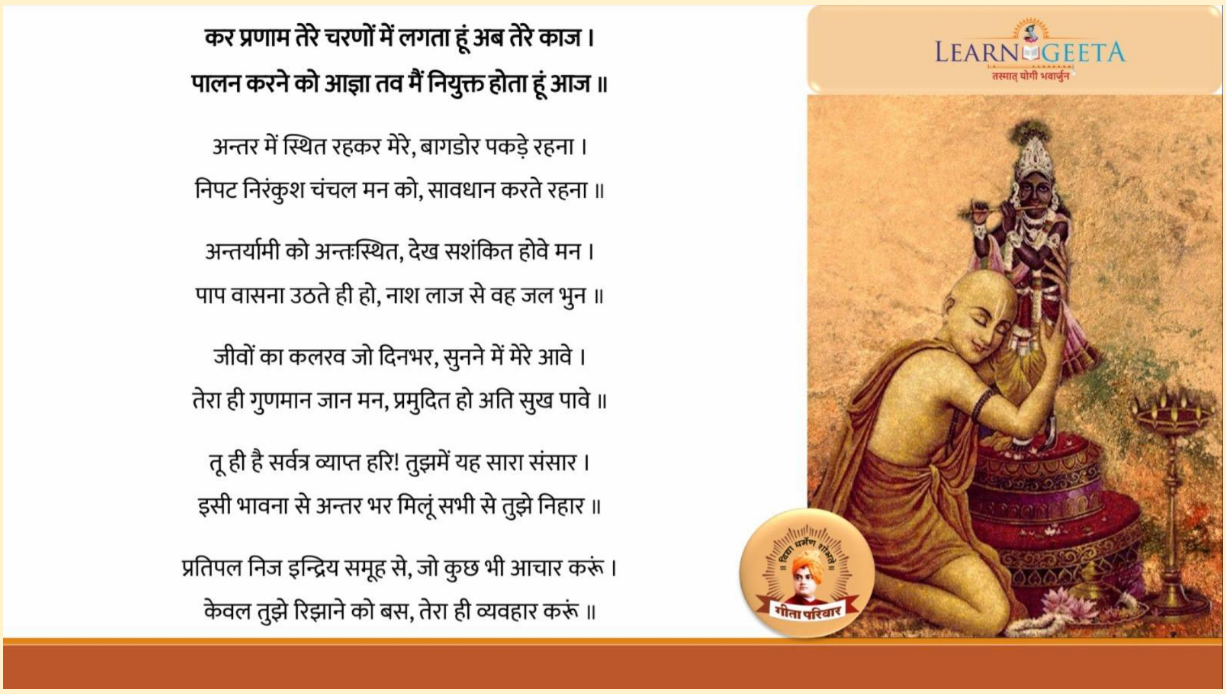

'ମୁଁ ଆପଣଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିଯୁକ୍ତ', ଯେତେବେଳେ ମୁଁ ଏହି ଭାବନା ସହିତ କାମ କରେ, ମୋତେ କୌଣସି କର୍ମଫଳର ଆବଶ୍ୟକତା ନାହିଁ।

ଜଣେ ସୁରକ୍ଷା କର୍ମୀଙ୍କୁ ଏକ ଭବନ ଜଗିବାର ଦାୟିତ୍ୱ ଦିଆଯାଇଚି। ଏବେ କୋଠାରେ ଦଶ ହଜାର ଟଙ୍କା ଅଛି କି ଦଶ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ରଖାଯାଇଛି, ତାହା ତାଙ୍କ ପାଇଁ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ନୁହେଁ। ତାଙ୍କୁ ଭବନଟିର ସୁରକ୍ଷା କରିବାକୁ ପଡିବ। ବ୍ୟାଙ୍କ ବାହାରେ ଥିବା ଗାର୍ଡ ଜାଣିନାହାଁନ୍ତି ଯେ ବ୍ୟାଙ୍କ ଲକରରେ କେତେ ଟଙ୍କା ରଖାଯାଇଛି। ତାଙ୍କର ଏଥିରେ କୌଣସି ସମ୍ପର୍କ ନାହିଁ। ଲକର ଖାଲି ଥିଲେ ମଧ୍ୟ ସେ ସେହିଭାବରେ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରିବ। ଯଦି ଦଶ କୋଟି ଟଙ୍କା ରଖିଛନ୍ତି, ସେ ସମାନ ଭାବରେ ସୁରକ୍ଷା ଯୋଗାଇବେ। ତୁମେ ମୋତେ ଯେଉଁ କାମ ଦେଇଛ, ମୁଁ ସେହି ପଦବୀରେ ତୁମ ଦ୍ୱାରା ନିଯୁକ୍ତ ହୋଇଛି। ରାମଲୀଳାରେ କେହି ରାମଙ୍କ ପାତ୍ର ହୋଇଗଲେ ଏବଂ କେହି ରାବଣଙ୍କ ପାତ୍ର ହୋଇଗଲେ। ରାମ ଭୂମିକାରେ ଅଭିନୟ କରୁଛନ୍ତି, ତେଣୁ ସେ ରାବଣକୁ ବଧ କରିବାର ଅଭିନୟ କରିବେ। ଯଦି ତାଙ୍କୁ ରାବଣ ଭୂମିକା ମିଳେ, ତେବେ ସେ ଏହାକୁ ଭଲ ଭାବରେ କରିବେ। ରାମର ଚରିତ୍ରଙ୍କ ପାତ୍ର ଯଦି ରାଗି ହେଇଥିବେ, ତେବେ ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କୁ ଶାନ୍ତ ରହିବାକୁ ପଡିବ। ଯିଏ ଭୂମିକାର ନିର୍ବାହ କରିବାକୁ ଜାଣିଗଲା, ସେ ନିଜ କର୍ମର ପରିଣାମରୁ ମୁକ୍ତ ରହିବା ଶିଖିଗଲା। ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ସମସ୍ତ କାମ ଦେଖନ୍ତି। ମୁଁ ମୋର ଭୂମିକା ନିର୍ବାହ କରିବି ଏବଂ ଅନ୍ୟ ସବୁକିଛି ନିର୍ଦ୍ଦେଶକଙ୍କ ଉପରେ ଛାଡି ଦେବି। ଅନ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ତାଙ୍କର ଭୂମିକା ନିର୍ବାହ କରିବାକୁ ଦିଅନ୍ତୁ। ଆମେ କେବଳ ନିଜକୁ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିପାରିବା। ମୁଁ କେମିତି ଅନ୍ୟକୁ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିପାରିବି? ସେହି କାମ କେବଳ ଶ୍ରୀ ଭଗବାନଙ୍କର।

ଚତୁର୍ଥ - ଆମେ ଆମର କର୍ମର ଫଳ କାହିଁକି ପରିତ୍ୟାଗ କରିବା?

ପୁନରପି ଜନନମ୍, ପୁନରପି ମରଣମ, ପୁନରପି ଜନନୀ ଜଠାରେ ଶୟନମ୍ |

କୋଟି ଜନ୍ମ ଧରି ଏଥିରେ ବାରମ୍ବାର ଘୁରି ବୁଲୁଛୁ। ପରେ ପୁଣି ମୋତେ ଏଥିରେ ଘୁରି ବୁଲିବାକୁ ପଡିବ। ସେଥିପାଇଁ ମୁଁ ଭଲ କି ମନ୍ଦ କିଛି ଚାହେଁ ନାହିଁ। ତୁମେ ନିଜେ ଏହାକୁ ସମ୍ଭାଳି ନିଅ। ମୁଁ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ପାଳନ କରିଛି। ଏବେ ଏହା ଭଲ କି ଖରାପ, ତୁମେ ଜାଣିଛ।

ପଞ୍ଚମ, କର୍ମଫଳ (କର୍ମର ଫଳ) ର ବିଧାନ ଶ୍ରେୟ - ସଇଁତିରିଶତମ ଶ୍ଲୋକରେ ଶ୍ରୀ ଭଗବାନ କହିଛନ୍ତି,

हतो वा प्राप्स्यसि स्वर्गं, जित्वा वा भोक्ष्यसे महीम्।

तस्मादुत्तिष्ठ कौन्तेय युद्धाय कृतनिश्चयः ॥37॥

ହେ ଅର୍ଜୁନ! ମୁଁ ଏଠାରେ ଠିଆ ହେଲେ ତୁମେ ନିଶ୍ଚିତ ଭାବରେ ଜିତିବ ଏହା ନୁହେଁ। ଶ୍ରୀ ଭଗବାନ ଏହା କହିପାରିଥାନ୍ତେ, କିନ୍ତୁ ଏହା ସତ୍ୟ ନୁହେଁ ଯେ ଶ୍ରୀ ଭଗବାନ କେବଳ ଅର୍ଜୁନଙ୍କୁ ଗୀତା କହିବାକୁ ଚାହୁଁଥିଲେ। ଏହା ଏପରି ଏକ କାହାଣୀ ଯାହାକୁ ସମଗ୍ର ମାନବ ଜାତି ଲକ୍ଷ ଲକ୍ଷ ବର୍ଷ ପରେ ମଧ ବୁଝିପାରିବ। କେତେବେଳେ ତୁମେ ମରିଯିବ ଏବଂ କେତେବେଳେ ତୁମେ ଜିତିବ। ଯଦି ତୁମକୁ ହତ୍ୟା କରାଯାଏ, ତେବେ ତୁମେ ସିଧା ସ୍ୱର୍ଗକୁ ଯିବ। ଯଦି ତୁମେ ଜିତିବ, ତେବେ ତୁମେ ଜଣେ ବିଜେତାର ଆନନ୍ଦ ଉପଭୋଗ କରିପାରିବ। ଅର୍ଥାତ୍, ଜଣେ ନିଜ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ପାଳନ କରିବା ସମୟରେ ଯେଉଁ ବିଧାନ ତାହା ହିଁ ଶ୍ରେୟ। ହୋଇପାରେ ସଫଳତା ଏବେ ଦୃଶ୍ୟମାନ ନହୁଏ, କିନ୍ତୁ ପରେ ଏହା କଲ୍ୟାଣକାରୀ ହେବ। ଶୁଭ କର୍ମ ଫଳର ଫଳାଫଳ ସର୍ବଦା କଲ୍ୟାଣକାରୀ ହୁଏ।

ଥରେ କବୀର ଦାସଜୀଙ୍କର ଗାଈ ଚୋରି ହୋଇଯାଇଥିଲା। ଗାଁର ଲୋକମାନେ ତାଙ୍କ ପାଖକୁ ଗଲେ ଦୁଃଖ ବାଣ୍ଟିବା ଉଦେଶ୍ୟରେ। ତାଙ୍କର ଗାଈ ଚୋରି ହୋଇଯାଇଛି। ଗାଁ ଲୋକମାନେ ଦେଖିଲେ ଯେ କବୀର ଦାସଜୀ ତାଙ୍କ କାମରେ ବ୍ୟସ୍ତ ଅଛନ୍ତି। ଗାଁ ଲୋକମାନେ ତାଙ୍କୁ ଚୋରିର ଅନୁଭବ କରାଇବାକୁ କହିଲେ "ଏହା ବହୁତ ଖରାପ, ତୁମର ଗାଈ ଚୋରି ହୋଇଯାଇଛି।" ସେ ବହୁତ ଖରାପ ଲୋକ ଥିଲେ; ଯିଏ ତୁମ ପରି ସନ୍ଥଙ୍କ ଗାଈ ଚୋରି କରିଛି। ତୁମ ସ୍ତ୍ରୀ ନିଶ୍ଚୟ ଦୁଃଖିତ ହେବେ। କବୀର ଦାସଜୀ କୌଣସି ଉତ୍ତର ଦେଲେ ନାହିଁ। ତା'ପରେ ଅନ୍ୟ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି କହିଲେ ଯେ ଚୋରି ତ ରାତିରେ ହୋଇଥିବ। ଗାଁ ଲୋକେ ବ୍ୟସ୍ତ ହେଲେ ଯେ ସେ କି ପ୍ରକାରର ବ୍ୟକ୍ତି ଯିଏ ଆଦୌ ଦୁଃଖିତ ନୁହନ୍ତି। ଆଉ କେହି ଜଣେ କହିଲେ ଗାଈ ଥିଲା ତୁମେ ବହୁତ ଆରାମରେ ଥିଲ; ଯଦି କୌଣସି ଦିନ ଖାଦ୍ୟ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ନ ଥାନ୍ତା, ତେବେ କ୍ଷୀରରେ କାମ ଚାଲିଯାଇଥାନ୍ତା। ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ସିଧାସଳଖ ପଚାରିଲେ, ତୁମେ ନିଶ୍ଚୟ ଦୁଃଖି ହେଉଥିବ। କବୀର ଦାସ ଜୀ ଉତ୍ତର ଦେଲେ ଯେ, ଯଦି ଦୁଃଖ ଅଛି ତେବେ ସୁଖ ମଧ ଅଛି। ଗାଁ ଲୋକେ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଗଲେ, ଏଥିରେ ଖୁସି ହେବାର କ'ଣ ଅଛି? କବୀର ଦାସଜୀ କହିଥିଲେ, ଯେ ତୁମେ ଠିକ୍ କହୁଛ ଯେ ଏବେ କ୍ଷୀର ମିଳିବ ନାହିଁ କିନ୍ତୁ ଏବେ ଯେହେତୁ ଗାଈ ନାହିଁ, ତେଣୁ ଗୋବର କିମ୍ବା ମଶା ରହିବ ନାହିଁ। ସଂଯୋଗବଶତଃ, ଗାଈଟି ପରଦିନ ଫେରି ଆସିଲା। ତା'ପରେ ଗାଁ ଲୋକେ ଆସିଲେ, ଆରେ ବାଃ! ତୁମେ କେତେ ଭାଗ୍ୟବାନ। ତୁମେ ତୁମର ଗାଈ ଫେରି ପାଇଲ। କେହି କ'ଣ ଏହିପରି ନିଜର ହଜିଯାଇଥିବା ଗାଈକୁ ପାଆନ୍ତି? ଗାଁରେ ଯାହାର ବି ଗାଈ ହଜିଛି, ତାଙ୍କୁ ଆଜି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମିଳିନାହିଁ। କବୀର ଦାସଜୀ ସେହି କାର୍ଯ୍ୟ ସହିତ ନିଜକୁ ଜଡିତ ନ କରିବାରୁ ସେ ସୁଖ କିମ୍ବା ଦୁଃଖର ଅନୁଭବ ରହିତ ।

ଏହା ହେଉଛି ସଂଘର୍ଷ, ସୁଖ-ଦୁଃଖ, କ୍ଷତି-ଲାଭ, ବିଜୟ-ପରାଜୟ। ଏହି ସୁଖ ଏବଂ ଦୁଃଖ ଯୋଗୁଁ ଆମେ ଅସ୍ତବ୍ୟସ୍ତ ରହିଥାଉ। ଆମେ ଜୀବନକୁ ବହୁତ କଷ୍ଟକର ମନେ କରୁ। ଜୀବନ ଏକ ସଂଘର୍ଷ। ପ୍ରତ୍ୟେକ ସମ୍ପର୍କରେ, ତାହା ସ୍ୱାମୀ-ସ୍ତ୍ରୀ, ଭାଇ କିମ୍ବା ସହକର୍ମୀଙ୍କ ମଧରେ ହେଉ, ମୋ କଥାକୁ ଗ୍ରହଣ କରାଯିବା ଉଚିତ କି ନାହିଁ ସେ ବିଷୟରେ ଲଢ଼େଇ ହୁଏ। କବୀର ଦାସ ଜୀ ଦୁଃଖ ଏବଂ ସୁଖ ଉଭୟରେ ସମାନ।

ଆମେ ମଣିଷ, ସୁଖ ଏବଂ ଦୁଃଖ ରହିବ, କିନ୍ତୁ ଆମକୁ ସୁଖ ଏବଂ ଦୁଃଖ ମଧରେ ଥିବା ବ୍ୟବଧାନକୁ ହ୍ରାସ କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିବାକୁ ପଡିବ। ଏହା ମାନବ ସ୍ୱଭାବ ଯେ ଦୁଃଖର ଖବର ଆସିଲେ, ଜଣେ ଦୁଃଖୀ ହୋଇଯିବ; ଯଦି ଖୁସିର ଖବର ଅଛି, ତେବେ ଜଣେ ମଧ ପ୍ରସନ୍ନ ହେବ। ଆମେ ସୁଖ ଏବଂ ଦୁଃଖର ତୀବ୍ରତାକୁ ହ୍ରାସ କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିବା ଉଚିତ। ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ବହୁତ ଦୁଃଖି ଥିଲେ, କେହି ଜଣେ ପଚାରିଲେ ସେ ଏତେ ଦୁଃଖିତ କାହିଁକି? ଜଣେ କହିଲେ ତାଙ୍କ ପୁଅ ସତର ବର୍ଷ ପୂର୍ବେ ମରିଯାଇଥିଲା। ସେ ଆଜି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବିଷାଦଗ୍ରସ୍ତ ଅଛନ୍ତି। ତାଙ୍କ ଦୁଃଖର ଅବଧି ଅଧିକ ଏବଂ ଏହାର ତୀବ୍ରତା ମଧ ବହୁତ ଅଧିକ। ଏବେ ଆମେ ଗୀତାଜୀ ପଢୁଛୁ। ସାଧକ ନିଜ ସୁଖ ଏବଂ ଦୁଃଖର ତୀବ୍ରତା ଏବଂ ସମୟ ବ୍ୟବଧାନକୁ ହ୍ରାସ କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିବା ଉଚିତ।

ପ୍ରଦୀପଜୀ ଜଣେ ପ୍ରସିଦ୍ଧ ହିନ୍ଦୀ କବି ଥିଲେ। ସେ ମୋଟ ବାରଟି ଭଜନ ଲେଖିଥିଲେ। ସେ ପ୍ରସିଦ୍ଧି ହୋଇଗଲେ। ଏପରି କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଜୀବନ ନାହିଁ ଯେଉଁଠାରେ ସୁଖ କିମ୍ବା ଦୁଃଖ ନାହିଁ। ଆମ ଜୀବନରେ ଏପରି ଗୋଟିଏ ବି ଦିନ ନାହିଁ ଯେଉଁଦିନ କେବଳ ସୁଖ କିମ୍ବା କେବଳ ଦୁଃଖ ଥାଏ।

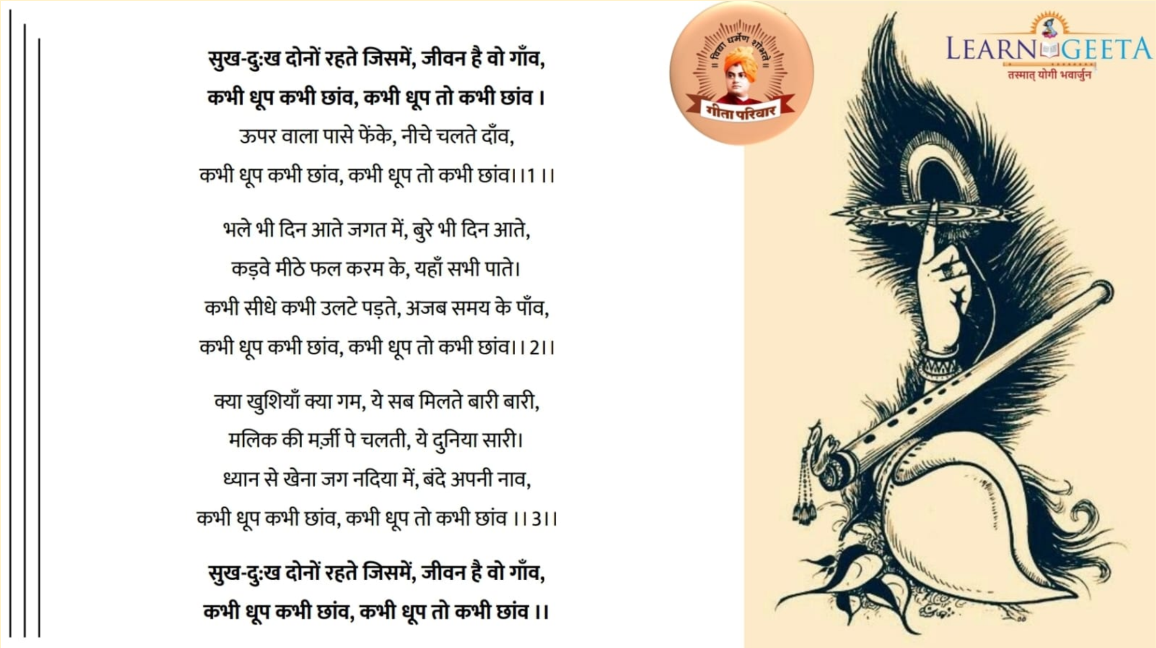

ଆମ ସ୍ୱାମୀଜୀଙ୍କ ପରି ଲୋକମାନେ ସୁଖ ଏବଂ ଦୁଃଖରେ ସମାନ ଭାବେ ରୁହନ୍ତି।

2.39

ଏଷା ତେଽଭିହିତା ସାଙ୍ଖ୍ୟେ, ବୁଦ୍ଧିର୍ୟୋଗେ ତ୍ୱିମାଂ(ମ୍) ଶୃଣୁ
ବୁଦ୍ଧ୍ୟା ୟୁକ୍ତୋ ୟୟା ପାର୍ଥ, କର୍ମବନ୍ଧଂ(ମ୍) ପ୍ରହାସ୍ୟସି ॥39॥

ହେ ପାର୍ଥ ! ଏହି ବୁଦ୍ଧି ତୁମକୁ ଜ୍ଞାନ ଯୋଗ ଦୃଷ୍ଟିରୁ କୁହାଗଲା । ବର୍ତ୍ତମାନ ତୁମେ ଏହା କର୍ମଯୋଗ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଶୁଣ; ଏହି ବୁଦ୍ଧି ରେ ଯୁକ୍ତ ହେଲେ ତୁମେ କର୍ମବନ୍ଧନକୁ ଭଲ ରୂପେ ତ୍ୟାଗ କରିଦେଇପାରିବ ଅର୍ଥାତ୍ କର୍ମବନ୍ଧନରୁ ସର୍ବଥା ମୁକ୍ତ ହୋଇଯିବ ।

ବିବେଚନ -

ଏହି ଶ୍ଳୋକରୁ ଶ୍ରୀ ଭଗବାନ କର୍ମଯୋଗ ଆରମ୍ଭ କରନ୍ତି।

ହେ ପାର୍ଥ! ଏହି ବୁଦ୍ଧି ତୁମପାଇଁ ଜ୍ଞାନଯୋଗର ବିଷୟରେ କୁହାଯାଇଛି, ବର୍ତ୍ତମାନ କର୍ମ ଯୋଗର ବିଷୟରେ ଶୁଣ, ଯାହାଦ୍ୱାରା ତୁମେ ବୁଦ୍ଧି ଯୁକ୍ତ ଭାବରେ କର୍ମ ଯୋଗର ବନ୍ଧନ ତ୍ୟାଗ କରିବାକୁ ସକ୍ଷମ ହୋଇପାରିବ।

2.40

ନେହାଭିକ୍ରମନାଶୋଽସ୍ତି, ପ୍ରତ୍ୟବାୟୋ ନ ବିଦ୍ୟତେ
ସ୍ୱଲ୍ପମପ୍ୟସ୍ୟ ଧର୍ମସ୍ୟ, ତ୍ରାୟତେ ମହତୋ ଭୟାତ୍ ॥40॥

ଏହି କର୍ମଯୋଗରେ ଆରମ୍ଭ ର ଅର୍ଥାତ୍ ବୀଜର ନାଶ ହୁଏ ନାହିଁ ଏବଂ ବିପରୀତ ଫଳରୂପକ ଦୋଷ ମଧ ଏଥିରେ ହୁଏ ନାହିଁ । ବରଂ ଏହି କର୍ମଯୋଗରୂପକ ଧର୍ମର ସାମାନ୍ୟ ମାତ୍ର ସାଧନା ବି ଜନ୍ମ- ମୃତ୍ୟୁ ରୂପକ ବିରାଟ ଭୟରୁ ରକ୍ଷା କରିଦିଏ ।

ବିବେଚନ:-

ଏହି ଶ୍ଳୋକଟି ଭିତ୍ତି ପ୍ରସ୍ତର ଅଟେ।

ହେ ଅର୍ଜୁନ, ଏହି କର୍ମଯୋଗରେ ବୀଜର କୌଣସି ବିନାଶ ନାହିଁ। ଫଳ ସ୍ୱରୂପ ଏଥିରେ କୌଣସି ଦୋଷ ମଧ ନାହିଁ। ଶ୍ରୀ ଭଗବାନ ଏହି ବିଶେଷ କଥା କୁହନ୍ତି ଯେ - କର୍ମ ଫଳର ବୀଜ ତ ସର୍ବଦା ବିଦ୍ୟମାନ ଥାଏ। ଆମେ କରୁଥିବା ସମସ୍ତ କାମର ତିନୋଟି ଫଳ ଥାଏ: **କାମ ବଦଳରେ ନାମ ଏବଂ କାମ ବଦଳରେ ମୂଲ୍ୟ**। ଏହା ଏକ ବଣିଆର ଖାତା ଭଳି, ୧୦୦ ବର୍ଷ ପରେ ମଧ ଯଦି ତୁମ୍ଭେ ଏହାକୁ ଖୋଲିବ ତେବେ ମଧ ଖାତାରେ ଦେବା ନେବାର ସବୁ ହିସାବ ଆସିଯିବ।

ଭୀଷ୍ମ ପିତାମହ ଶ୍ରୀ ଭଗବାନଙ୍କୁ ପଚାରିଲେ ଯେ ତାଙ୍କର କେଉଁ କାର୍ଯ୍ୟ କାରଣରୁ ତାଙ୍କୁ ଶର ଶଯ୍ୟାରେ ଶୋଇବାକୁ ପଡିଛି। ଶ୍ରୀ ଭଗବାନ କହନ୍ତି ଯେ ସେ ସତୁରୀ ବର୍ଷ ପୂର୍ବର କର୍ମ ଫଳ ଭୋଗୁଛନ୍ତି। ଯଦି ଆପଣ ବିନା ମୂଲ୍ୟରେ କିଛି ଖାଇଛନ୍ତି ତେବେ ଆପଣଙ୍କୁ କେବେ ନା କେବେ ତା'ର ଦେୟ ଭରିବାକୁ ପଡିବ। ଏପରିକି ଚାଳିଶି ଜନ୍ମ ପରେ ବି ଆପଣଙ୍କୁ ଦେୟ ଦେବାକୁ ପଡ଼ିପାରେ।

ଜୀବନରେ ଛୋଟ ଛୋଟ ଗୁଣ ଓ ଛୋଟ ଛୋଟ ଭଲ କାମ କରିବା ଅଭ୍ୟାସ ରଖିବା ଉଚିତ୍। ଏହି ଜୀବନରେ ଆମକୁ ଯାହା କିଛି ମିଳିଛି, ଭଲ - ମନ୍ଦ, ଶୁଭ - ଅଶୁଭ ତାହା କେବଳ ଏହି ଜନ୍ମର ଫଳ ନୁହେଁ, ଏହା ଅନେକ ଜନ୍ମ ଧରି ଚାଲିଥିବା ପାପ - ପୁଣ୍ୟ ଓ କର୍ମର ଫଳ। ସବୁକିଛି ତତ୍କ୍ଷଣାତ୍ ପ୍ରାପ୍ତ ହୁଏ ନାହିଁ, କିଛି ଏଫଡି(FD) ଭଳି ହୋଇଥାଏ। ଏହି ଜୀବନରେ ଆପଣ ଯାହା ପାଇନାହାଁନ୍ତି, ପରବର୍ତ୍ତୀ ଜୀବନରେ ଆପଣଙ୍କୁ ମିଳିବ ।

ସବୁକିଛି ତୁରନ୍ତ ପ୍ରାପ୍ତ କରାଯାଏ ନାହିଁ, Instant Cheque ପରି, କିଛି ଦୀର୍ଘମିଆଦୀ ଜମା (ଏଫଡି) ମଧ ରହିଛି।

2.41

ବ୍ୟବସାୟାତ୍ମିକା ବୁଦ୍ଧିଃ(ର୍), ଏକେହ କୁରୁନନ୍ଦନ
ବହୁଶାଖା ହ୍ୟନନ୍ତାଶ୍ଚ, ବୁଦ୍ଧୟୋଽବ୍ୟବସାୟିନାମ୍ ॥41॥

ହେ ଅର୍ଜୁନ ! ଏହି କର୍ମଯୋଗ ରେ ନିଶ୍ଚୟାତ୍ମିକା ବୁଦ୍ଧି ଗୋଟିଏ ମାତ୍ର ହୁଏ; କିନ୍ତୁ ଅସ୍ଥିର ବିଚାର ଯୁକ୍ତ ବିବେକହୀନ ସକାମ ମନୁଷ୍ୟ ମାନଙ୍କର ବୁଦ୍ଧି ନିଶ୍ଚିତ ଭାବରେ ବହୁପ୍ରକାର ଓ ଅସଂଖ୍ୟ ହୁଏ ।

ବିବେଚନ:-

ଆମେମାନେ ଆଶୀର୍ବାଦ ଭିକ୍ଷା କରନ୍ତି, ପ୍ରସାଦ ଅର୍ପଣ କରନ୍ତି, ," ଶ୍ରୀ ଭଗବାନ ! ମନସ୍କାମନା ପୂର୍ଣ୍ଣହେଲେ ଏତେ ଲଡୁ ଅର୍ପଣ କରିବି"। ଏପରି ଲୋକମାନେ କେବଳ ଗୋଟିଏ ସ୍ଥାନରେ ମନୋସ୍କାମନା ମାଗନ୍ତି ନାହିଁ। ଏମାନେ ଗୋଟିଏ ମନ୍ଦିରକୁ ଗୋଟିଏ ବର୍ଷ ଏବଂ ଆଉ ଏକ ବର୍ଷ ଅନ୍ୟ ମନ୍ଦିରକୁ ଯାଆନ୍ତି। ଚତୁର୍ଥ ବର୍ଷରେ କିଛି ବାବାଙ୍କ ପାଖରେ ପହଞ୍ଚି ଯାନ୍ତି। ସେମାନେ ସକାମ ତଥା ଆସକ୍ତିଯୁକ୍ତ ବୁଦ୍ଧି ସମ୍ପନ୍ନ ହୋଇଥାନ୍ତି। ଏପରି ଲୋକମାନେ ଏପରି କିଛି ଖୋଜୁଛନ୍ତି ଯାହା ସେମାନଙ୍କୁ ସବୁଠାରୁ ଅଧିକ ଫାଇଦା ଦେବ। ଯେଉଁମାନଙ୍କ ପାଖରେ ମ୍ୟୁଚୁଆଲ୍ ଫଣ୍ଡ୍ ରହିଛି ସେମାନେ ଯେଉଁଠି ଅଧିକ ଲାଭ ପାଆନ୍ତି, ସେଠାରେ ଟଙ୍କା ବିନିଯୋଗ କରନ୍ତି। କେବେ ଖଟୁ ଶ୍ୟାମଜୀ ମହାରାଜଙ୍କ ପାଖକୁ ଯାଆନ୍ତି ତ କେତେବେଳେ ରାଣୀ ସତୀ, ତ କେତେବେଳେ ତିରୁପତି ବାଲାଜୀ ପାଖରେ ପହଞ୍ଚି ଯାଆନ୍ତି। ଆଜିକାଲି ନିର୍ମଳ ବାବା ବହୁତ ପ୍ରସିଦ୍ଧ ଅଟନ୍ତି, ସେଠାକୁ ଯାଆନ୍ତି। ତାଙ୍କ କାମ ଯେଉଁ ଠାରେ ହେଉଥିବା ଦେଖିବେ ସେଠାକୁ ଯାଆନ୍ତି। ଏପରି ଲୋକଙ୍କ ବୁଦ୍ଧି ସ୍ଥିର ହୋଇନଥାଏ। ସେମାନଙ୍କ ପାଖରେ ଧୈର୍ଯ୍ୟ ଓ ସୁଖ ନଥାଏ। ଯେଉଁମାନେ ଅନେକ ମୁଦି, ତାବିଜ ତଥା ନାଲି ଓ କଳା ସୂତା ବାନ୍ଧିଥାନ୍ତି ସେମାନଙ୍କ ମନ କେବେ ବି ଶାନ୍ତିରେ ରହିନଥାଏ।

ଏଭଳି ଅସ୍ଥିର ବୁଦ୍ଧିକୁ ଅବ୍ୟବସାୟାତ୍ମିକା ବୁଦ୍ଧି କୁହାଯାଏ।

2.42, 2.43

ୟାମିମାଂ(ମ୍) ପୁଷ୍ପିତାଂ(ୱ୍ଁ) ବାଚଂ(ମ୍), ପ୍ରବଦନ୍ତ୍ୟବିପଶ୍ଚିତଃ।
ବେଦବାଦରତାଃ(ଫ୍) ପାର୍ଥ, ନାନ୍ୟଦସ୍ତୀତି ବାଦିନଃ ॥2.42॥
କାମାତ୍ମାନଃ(ସ୍) ସ୍ୱର୍ଗପରା, ଜନ୍ମକର୍ମଫଲପ୍ରଦାମ୍
କ୍ରିୟାବିଶେଷବହୁଲାମ୍, ଭୋଗୈଶ୍ୱର୍ୟଗତିଂ(ମ୍) ପ୍ରତି ॥43॥

"ହେ ଅର୍ଜୁନ ! ଯେଉଁମାନେ ଭୋଗରେ ବୁଡି ରହିଛନ୍ତି, ଯେଉଁମାନେ କର୍ମଫଳର ପ୍ରଶଂସା କରୁଥିବା ବେଦବାକ୍ୟରେ ପ୍ରୀତି ରଖନ୍ତି, ଯେଉଁ ମାନଙ୍କ ବୁଦ୍ଧି ରେ ସ୍ୱର୍ଗ ହିଁ ପରମ ପ୍ରାପ୍ୟ ବସ୍ତୁ ଏବଂ ଯେଉଁ ମାନେ ସ୍ୱର୍ଗରୁ ବଳି ଅନ୍ୟ କୌଣସି ବସ୍ତୁ ନାହିଁ ବୋଲି କହନ୍ତି, ସେହି

ଅବିବେକୀମାନେ ଭୋଗ-ଐଶ୍ୱର୍ଯ୍ୟ ପ୍ରାପ୍ତି ନିମନ୍ତେ ଜନ୍ମ ରୂପକ କର୍ମ ଫଳ ଦେଉଥିବା କ୍ରିୟାବହୁଳ, ଶ୍ରୁତି ମଧୁର, ସୁନ୍ଦର ପୁଷ୍ପିତ ବାଣୀ କହନ୍ତି । ସେପରି ବାଣୀ ଦ୍ୱାରା ଯେଉଁ ମାନଙ୍କର ଚିତ୍ତ ହରଣ ହୋଇଯାଇଛି, ଯେଉଁ ମାନେ ଭୋଗ ଓ ଐଶ୍ୱର୍ଯ୍ୟରେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଆସକ୍ତ, ସେହି ପୁରୁଷ ମାନଙ୍କର ପରମାତ୍ମାଙ୍କ ଠାରେ ନିଶ୍ଚୟାତ୍ମିକା ବୁଦ୍ଧି ହୁଏ ନାହିଁ ।"

ହେ ଅର୍ଜୁନ ! ଯେଉଁମାନେ ଭୋଗରେ ବୁଡି ରହିଛନ୍ତି, ଯେଉଁମାନେ କର୍ମଫଳର ପ୍ରଶଂସା କରୁଥିବା ବେଦବାକ୍ୟରେ ପ୍ରୀତି ରଖନ୍ତି, ଯେଉଁ ମାନଙ୍କ ବୁଦ୍ଧି ରେ ସ୍ୱର୍ଗ ହିଁ ପରମ ପ୍ରାପ୍ୟ ବସ୍ତୁ ଏବଂ ଯେଉଁ ମାନେ ସ୍ୱର୍ଗରୁ ବଳି ଅନ୍ୟ କୌଣସି ବସ୍ତୁ ନାହିଁ ବୋଲି କହନ୍ତି, ସେହି ଅବିବେକୀମାନେ ଭୋଗ-ଐଶ୍ୱର୍ଯ୍ୟ ପ୍ରାପ୍ତି ନିମନ୍ତେ ଜନ୍ମ ରୂପକ କର୍ମ ଫଳ ଦେଉଥିବା କ୍ରିୟାବହୁଳ, ଶ୍ରୁତି ମଧୁର, ସୁନ୍ଦର ପୁଷ୍ପିତ ବାଣୀ କହନ୍ତି । ସେପରି ବାଣୀ ଦ୍ୱାରା ଯେଉଁ ମାନଙ୍କର ଚିତ୍ତ ହରଣ ହୋଇଯାଇଛି, ଯେଉଁ ମାନେ ଭୋଗ ଓ ଐଶ୍ୱର୍ଯ୍ୟରେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଆସକ୍ତ, ସେହି ପୁରୁଷ ମାନଙ୍କର ପରମାତ୍ମାଙ୍କ ଠାରେ ନିଶ୍ଚୟାତ୍ମିକା ବୁଦ୍ଧି ହୁଏ ନାହିଁ ।

ବିବେଚନ:-

ହେ ପୃଥାନନ୍ଦନ! ଯେଉଁମାନେ କାମନାରେ ନିମଗ୍ନ, ସ୍ୱର୍ଗକୁ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ବୋଲି ବିଶ୍ୱାସ କରନ୍ତି, ବେଦରେ ବର୍ଣ୍ଣିତ ସକାମ କର୍ମକୁ ପ୍ରୀତି କରନ୍ତି, ଭୋଗ ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ କିଛି ନାହିଁ - ଏଭଳି କୁହନ୍ତି, ସେହି ଅବିବେକୀ ମନୁଷ୍ୟମାନେ ଏପରି ପୁଷ୍ପିତ ଏବଂ ଶୋଭାଯୁକ୍ତ (ଦେଖାଣିଆ) ବାକ୍ୟ କହନ୍ତି; ଯାହା କି - ଜନ୍ମରୂପୀ କର୍ମର ଫଳଦାତା ଅଟେ; ତଥା ଭୋଗ ଏବଂ ଐଶ୍ୱର୍ଯ୍ୟ ପ୍ରାପ୍ତି ପାଇଁ ଅନେକ କ୍ରିୟା ବର୍ଣ୍ଣନା କରନ୍ତି ।

2.44

ଭୋଗୈଶ୍ୱର୍ୟପ୍ରସକ୍ତାନାଂ(ନ୍), ତୟାପହୃତଚେତସାମ୍
ବ୍ୟବସାୟାତ୍ମିକା ବୁଦ୍ଧିଃ(ସ୍), ସମାଧୌ ନ ବିଧୀୟତେ ॥44॥

ହେ ଅର୍ଜୁନ ! ଯେଉଁମାନେ ଭୋଗରେ ବୁଡି ରହିଛନ୍ତି, ଯେଉଁମାନେ କର୍ମଫଳର ପ୍ରଶଂସା କରୁଥିବା ବେଦବାକ୍ୟରେ ପ୍ରୀତି ରଖନ୍ତି, ଯେଉଁ ମାନଙ୍କ ବୁଦ୍ଧି ରେ ସ୍ୱର୍ଗ ହିଁ ପରମ ପ୍ରାପ୍ୟ ବସ୍ତୁ ଏବଂ ଯେଉଁ ମାନେ ସ୍ୱର୍ଗରୁ ବଳି ଅନ୍ୟ କୌଣସି ବସ୍ତୁ ନାହିଁ ବୋଲି କହନ୍ତି, ସେହି ଅବିବେକୀମାନେ ଭୋଗ-ଐଶ୍ୱର୍ଯ୍ୟ ପ୍ରାପ୍ତି ନିମନ୍ତେ ଜନ୍ମ ରୂପକ କର୍ମ ଫଳ ଦେଉଥିବା କ୍ରିୟାବହୁଳ, ଶ୍ରୁତି ମଧୁର, ସୁନ୍ଦର ପୁଷ୍ପିତ ବାଣୀ କହନ୍ତି । ସେପରି ବାଣୀ ଦ୍ୱାରା ଯେଉଁ ମାନଙ୍କର ଚିତ୍ତ ହରଣ ହୋଇଯାଇଛି, ଯେଉଁ ମାନେ ଭୋଗ ଓ ଐଶ୍ୱର୍ଯ୍ୟରେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଆସକ୍ତ, ସେହି ପୁରୁଷ ମାନଙ୍କର ପରମାତ୍ମାଙ୍କ ଠାରେ ନିଶ୍ଚୟାତ୍ମିକା ବୁଦ୍ଧି ହୁଏ ନାହିଁ ।

ବିବେଚନ -

ହେ ଅର୍ଜୁନ! ଯେଉଁମାନେ ଭୋଗରେ ତନ୍ମୟ ରହିଥାଆନ୍ତି, ଯେଉଁମାନେ କର୍ମ ଫଳର ପ୍ରଶଂସା କରୁଥିବା ବେଦବାକ୍ୟକୁ ପ୍ରେମ କରନ୍ତି, ସ୍ୱର୍ଗ ହିଁ ସେମାନଙ୍କ ବୁଦ୍ଧିରେ ଏକମାତ୍ର ଉପଲବ୍ଧ ବସ୍ତୁ। ଯେଉଁମାନେ ସ୍ୱର୍ଗ ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଜିନିଷରେ ବିଶ୍ୱାସ କରନ୍ତି ନାହିଁ, ସେମାନେ ଅବିବେକୀ ଅଟନ୍ତି। ସେମାନଙ୍କ ବୁଦ୍ଧି କାମ କରେନାହିଁ, ଏହା ଜନ୍ମ ରୂପୀ କର୍ମର ଫଳ ଦାତା ଏବଂ ଏହିପରି ଆନନ୍ଦ ଓ ଐଶ୍ୱର୍ଯ୍ୟର ପ୍ରାପ୍ତିରେ ଆସକ୍ତ ପୁରୁଷଙ୍କ ବୁଦ୍ଧି ନିଶ୍ଚୟାତ୍ମକ ହୋଇନଥାଏ।

ଯେଉଁମାନେ ଏପରି କଥାରେ ଯେତେ ଫସିଯାଆନ୍ତି - ଏହା କରି ଦିଅ, ତୁମ କାମନା ପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଯିବ, ଶ୍ରୀ ଭଗବାନ କହନ୍ତି ଯେ ସେମାନଙ୍କର ବୁଦ୍ଧି ମୋ ଭିତରେ ସେତେ ଅଧିକ ହ୍ରାସ ପାଇବ। କାରଣ ସେମାନଙ୍କର ଭୋଗ ପ୍ରତି ରୁଚି ଅଛି, ନିଜ ପାଇଁ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର ଇଚ୍ଛା, ପୁଅମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଉତ୍ତମ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ, ଉତ୍ତମ ବ୍ୟବସାୟ, ପରିବାରର ସମୃଦ୍ଧି, ଘରେ ବଡ଼ ବଡ଼ ଗାଡି, ବଡ଼ ବଡ଼ କୋଠା, ଚାକିରିରେ ଉନ୍ନତି, ବୋହୂ ତାଙ୍କର ଆଜ୍ଞା କାରୀ ହେବ ଇତ୍ୟାଦି ଇତ୍ୟାଦି। ଲୋକମାନେ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର ମୁଦି ପିନ୍ଧନ୍ତି, ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ପ୍ରତିକାର କରିଥାଆନ୍ତି। ଏହାକୁ ପୂଜା କର, ସେଠାକୁ ଯାଅ, ସେଠି ପତାକା ଉଠାଅ ଆଦି ଅନେକ। ଶ୍ରୀ ଭଗବାନ କହନ୍ତି, "ଏହା କରିବା ଦ୍ୱାରା ତୁମେ ସେସବୁ ପାଇବ, କାରଣ ମୁଁ ମଧ୍ୟ ଏହାର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିଛି। କିନ୍ତୁ ସେଗୁଡ଼ିକ ମିଳିଲେ ମୁଁ ଦୂରେଇ ଯିବି। ଯେଉଁମାନଙ୍କର ସକାମ ଉପଭୋଗ ପ୍ରତି ଆକର୍ଷଣ ରହିଛି, ଗୀତା ପଢ଼ିବାରେ ସେମାନଙ୍କ ମନ ନିୟୋଜିତ ହେଇପାରିବ ନାହିଁ। ପଣ୍ଡିତଜୀ ଯାହା କରିବାକୁ କହନ୍ତି ସେମାନେ ସେହିଥିରେ ଆନନ୍ଦ ଉପଭୋଗ କରିବେ।

ଶ୍ରୀ ଭଗବାନ ସକାମ କର୍ମକୁ ନିନ୍ଦା କରୁନାହାଁନ୍ତି, ପରନ୍ତୁ କହୁଛନ୍ତି ଯେ, ଏହା ଏକ ଉଚ୍ଚକୋଟିର ବିଚାର ନୁହେଁ। ଏହା ଏକପ୍ରକାର ଛୋଟ ତଥା ହାଲ୍କା ଶ୍ରେଣୀର କାର୍ଯ୍ୟ।

2.45

ତ୍ରୈଗୁଣ୍ୟ ବିଷୟା ବେଦା, ନିସ୍ତ୍ରୈଗୁଣ୍ୟୋ ଭବାର୍ଜୁନ
ନିର୍ଦ୍ୱନ୍ଦୋ ନିତ୍ୟସତ୍ତ୍ୱସ୍ଥୋ, ନିର୍ଯୋଗକ୍ଷେମ ଆତ୍ମବାନ୍ ॥45॥

ହେ ଅର୍ଜୁନ ! ବେଦମାନେ ଉପରୋକ୍ତ ପ୍ରକାରେ ତିନିଗୁଣା କାର୍ଯ୍ୟ ରୂପ ସମସ୍ତ ଭୋଗ ଏବଂ ସେସବୁର ସାଧନମାନଙ୍କର ପ୍ରତିପାଦନ କରନ୍ତି । ତୁମେ ସେସବୁ ଭୋଗ ଏବଂ ସେସବୁ ସାଧନରେ ଆସକ୍ତି ତ୍ୟାଗ କର; ହର୍ଷ-ଶୋକାଦି ଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱରୁ ରହିତ ହୋଇଯାଅ; ନିତ୍ୟବସ୍ତୁ ପରମାତ୍ମା ରେ ସ୍ଥିତ ହୋଇ, ଯୋଗକ୍ଷେମ ନ ଚାହିଁ ସ୍ୱାଧୀନ ଅନ୍ତଃକରଣଯୁକ୍ତ ହୋଇଯାଅ ।

ବିବେଚନ:-

ଭଗବାନ ଅର୍ଜୁନଙ୍କୁ କୁହନ୍ତି ଯେ ବେଦରେ ସମସ୍ତ ସକାମ କର୍ମ ବର୍ଣ୍ଣିତ ଅଛି। ବେଦ ମନ୍ତ୍ରର ଅନୁଷ୍ଠାନ କରିବା ଦ୍ୱାରା ତୁମେ ଏହି ସବୁ ଶୁଭ କର୍ମ ପାଇବ, କାରଣ ମୁଁ ତାହା ତିଆରି କରିଛି। ମୁଁ ହିଁ ସେଗୁଡିକର ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିଛି। କିନ୍ତୁ ଯଦି ତୁମେ ମୋ ପାଖକୁ ଆସିବାକୁ ଚାହୁଁଛ, ତୁମର ସର୍ବୋଚ୍ଚ ଲକ୍ଷ୍ୟ ପ୍ରାପ୍ତି ଚାହୁଁଛ, ତେବେ ତୁମକୁ ଅଧିକ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱକୁ ଉଠିବାକୁ ପଡିବ। ଏଥିପାଇଁ କ'ଣ କରିବେ?

ଏଥିପାଇଁ ଶ୍ରୀ ଭଗବାନ ୫ଟି ଲକ୍ଷଣ ବର୍ଣ୍ଣନା କରିଛନ୍ତି -

ପ୍ରଥମେ ନିସ୍ତ୍ରୈଗୁଣ୍ୟା: - ଭୋଗ ପ୍ରତି ଆସକ୍ତି ତ୍ୟାଗ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ।

ଦ୍ବିତୀୟ ନିର୍ଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱ: - ଆପଣଙ୍କୁ ଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱରୁ ମୁକ୍ତ ହେବାକୁ ପଡ଼ିବ।

ତୃତୀୟ ନିତ୍ୟସତ୍ୟସ୍ଥୋ : - ଯାହା ନିତ୍ୟ ଚିରନ୍ତନ, ସେଥିରେ ବୁଦ୍ଧି ପ୍ରୟୋଗ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ। ଆନନ୍ଦ ତ ଆସିବ ଓ ଯିବ।

ଚତୁର୍ଥ ନିର୍ଯୋଗକକ୍ଷେମ:- ଯାହା ଯୋଗକ୍ଷେମର କାମନା ରହିତ ବା କାମନାରୁ ମୁକ୍ତ। 'ଆମର କାମ ରାମ ଜୀ ସମ୍ଭାଳି ନିଅନ୍ତି'।

तेरा राम जी करेंगे बेड़ा पार,

उदासी मन काहे को डरे।

ତୁମର ରାମଜୀ ଭବ ସାଗର ପାର କରିଦେବେ, ମନ କାହିଁକି ଉଦାସୀ, କାହାକୁ ଭୟ?

କେହି ଜଣେ ଆମକୁ ପଚାରନ୍ତି, 'ଆରେ, ତୁମର କାମ ସରିଛି କି ନାହିଁ?' ଆମେ କହିବୁ, ରାମଜୀ ଚାହିଁଲେ ହେଇଯିବ। ଯଦି ହୋଇଗଲା ତ ଭଲ, ନ ହେଲା ତେବେ ବି ଆହୁରି ଭଲ। ପୁନଃ ସେ ପଚାରନ୍ତି, ଏପରି କାହିଁକି ? ଆମେ କହୁ, ହରି ଇଛା।

ଏଭଳି ଯୋଗକ୍ଷେମରୁ ଯିଏ ସ୍ୱୟଂକୁ ମୁକ୍ତ କରନ୍ତି, ସେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଯୋଗକ୍ଷେମ ଠାରୁ ପରମାତ୍ମାଙ୍କୁ ଦୂର କରିଦେଇଥାନ୍ତି। ଏକଥା କହିବା ଓ ବିଶ୍ୱାସ କରିବା ମଧ୍ୟରେ ପାର୍ଥକ୍ୟ ରହିଛି।

हमारे साथ जब रघुनाथ, तो किस बात की चिन्ता।

शरण में रख दिया जब माथ, तो किस बात की चिन्ता।

करते हो तुम कन्हैया, मेरा नाम हो रहा है

मेरा आपकी कृपा से सब काम हो रहा है।

ରଘୁନାଥ ଯେତେବେଳେ ଆମ ସହିତ ଅଛନ୍ତି, ଆପଣ କ'ଣ ପାଇଁ ଚିନ୍ତିତ?

ତାଙ୍କ ଶରଣକୁ ଆସିଲେ, କ'ଣ ପାଇଁ ଚିନ୍ତା?

କହ୍ନେୟା ତ ସବୁ କରୁଛି, କିନ୍ତୁ ମୋ ନାଁ ହେଉଛି ,

ମୋର ସବୁ କାମ ତୁମ କୃପାରେ ହେଉଛି ।

ଯେବେ ଭଲ ହେଉଛି, ତେବେ ଆପଣଙ୍କ କୃପାରୁ ହେଉଛି। ଯେବେ ଖରାପ ହେଉଛି, ତାହା ମୋ କର୍ମର ପରିଣାମରୁ ହେଉଛି। ଏହିପରି ବ୍ୟକ୍ତି ଯୋଗକ୍ଷେମଙ୍କ ସହ ନିଜକୁ ଯୋଡ଼ି ନଥାନ୍ତି।

ପଞ୍ଚମ ଆତ୍ମବାନ୍: - ସେ ନିଜ ମୂଳକୁ ଯାଆନ୍ତି। ମୁଁ ଶରୀର ନୁହେଁ। ପରମ ତତ୍ତ୍ୱ ପ୍ରାପ୍ତିର ଏହା ହିଁ ଉପାୟ।

ଅର୍ଜୁନ ପଚାରିଲେ, ଯଦି ଏସବୁ ସକାମ ଉପାସନା, ଭୋଗ ଇଚ୍ଛା ବ୍ୟର୍ଥ ତେବେ ଏସବୁ ବେଦରେ କାହିଁକି ବର୍ଣ୍ଣନା ହେଲା ? ଆମେ ବେଦକୁ କାହିଁକି ଏତେ ମହତ୍ୱ ଦେଉ?

ଶ୍ରୀ ଭଗବାନ କହିଲେ, ବେଦରେ କିଛି ଭୁଲ ନାହିଁ। ଏହାର ମଧ୍ୟ ଏକ କାରଣ ରହିଛି।

2.46

ୟାବାନର୍ଥ ଉଦପାନେ, ସର୍ବତଃ(ସ୍) ସମ୍ପ୍ଲୁତୋଦକେ
ତାବାନ୍ସର୍ବେଷୁ ବେଦେଷୁ, ବ୍ରାହ୍ମଣସ୍ୟ ବିଜାନତଃ ॥46॥

ସବୁଦିଗରୁ ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ ଜଳାଶୟଟିଏ ପାଇଗଲେ ଛୋଟ ଜଳାଶୟରେ ମନୁଷ୍ୟ ର ଯେତିକି ପ୍ରୟୋଜନ ରହେ, ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନ ଲାଭ କରିଥିବା ବ୍ରାହ୍ମଣଙ୍କର ସମସ୍ତ ବେଦରେ ସେତିକି ପ୍ରୟୋଜନ ରହିଯାଏ ।

ବିବେଚନ:-

ଶ୍ରୀ ଭଗବାନ କହନ୍ତି, ଯେମିତି ଏକ ଛୋଟ ପିଲା ଖେଳନାକୁ ଏତେ ଭଲ ପାଏ ଯେ, ସେ କହେ "ମୁଁ ଜୀବନ ଦେଇଦେବି, କିନ୍ତୁ ଏହି ଖେଳନାକୁ ମୋଠାରୁ ଅଲଗା କରିପାରିବି ନାହିଁ"। ବାପା କୁହନ୍ତି, ଏହି ଖେଳନା ଦେଇଦିଅ, ମୁଁ ଆଉ ଏକ ଖେଳନା ଆଣିଦେବି। ସେ କାନ୍ଦି କାନ୍ଦି କହିବ କି ମୋର ଏହି ଖେଳନା ଛଡ଼ା ଆଉ କିଛି ଦରକାର ନାହିଁ। କିନ୍ତୁ ପିଲାଟି ଯେବେ ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷର ହୋଇଯାଏ ସେ ସେହି ଖେଳନାକୁ ଦେଖେ ବି ନାହିଁ। ଯାହା ପାଇଁ ପିଲାଟି ଜୀବନ ଦେବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ଥିଲା, ଏବେ ସେ ଖେଳନାଟିକୁ ଚାହୁଁ ବି ନାହିଁ। ଆମେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଅତୀତରେ କେତେ ବିଷୟରେ କେତେ ଲଢ଼େଇ କରିଛୁ। ଆଜି ଆମେ ସେସବୁ ବିଷୟକୁ ଚାହୁଁନାହାନ୍ତି। କାରଣ ଯଦି ଆପଣଙ୍କୁ ବଡ ଜଳଭଣ୍ଡାର ମିଳେ ତେବେ ଛୋଟ ଜଳଭଣ୍ଡାର ପାଇଁ ଇଚ୍ଛା ରହିବ ନାହିଁ ।

ବିଶ୍ୱାମିତ୍ର ରାଜା କୌଶିକ ରୂପରେ ବଶିଷ୍ଠ ମୁନିଙ୍କ ଗାଈକୁ ଛଡ଼ାଇ ନେବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରନ୍ତି। ବେଦ ମନ୍ତ୍ରର ପ୍ରଭାବରେ ବଶିଷ୍ଠ ମୁନି ସେହି ଚକ୍ରବର୍ତ୍ତୀ ସମ୍ରାଟଙ୍କ ଲକ୍ଷ ଲକ୍ଷ ସେନାକୁ ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ମନ୍ତ୍ର ଦ୍ୱାରା ଭସ୍ମ କରି ଦିଅନ୍ତି।

କର୍ଦମ ଋଷିଙ୍କ କାହାଣୀରେ ଦେବହୁତି କେବଳ ସଂକଳ୍ପନା କରିଥିଲେ। କର୍ଦମ ଋଷି ତାଙ୍କୁ ଯୌବନ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ। ୯ ଜଣ ବ୍ୟକ୍ତି ଯାତ୍ରା କରିପାରିବା ଭଳି ଏକ ବିମାନ ତିଆରି କରିଥିଲେ। ବେଦମନ୍ତ୍ର ଅନୁଷ୍ଠାନ ବିନା ଏହା କେଉଁଠି ସମ୍ଭବ ଥିଲା? ପୂର୍ବରୁ ଏହା ତାଙ୍କର ଆବଶ୍ୟକତା ନଥିଲା, ତେଣୁ ଉପଯୋଗ କରିନଥିଲେ, କିନ୍ତୁ ଯେତେବେଳେ ଆବଶ୍ୟକ ହେଲା ସେ ତା'ର ଉପଯୋଗ କଲେ।

ଚ୍ୟବନ ଋଷି ଅଶ୍ୱିନୀ କୁମାରଙ୍କୁ ସିଦ୍ଧ ମନ୍ତ୍ର ଦେଲେ।

ଦଶରଥ ମହାରାଜ ଏକ ପୁତ୍ର କାମନା କରୁଥିଲେ। ନିଜ ପାଇଁ କିଛି ଚାହୁଁନଥିବା ଶୃଙ୍ଗୀ ଋଷି ଦଶରଥଜୀଙ୍କ କାମନା ପୂର୍ଣ୍ଣ ପାଇଁ ପୁତ୍ର କାମେଷ୍ଟି ଯଜ୍ଞ କରନ୍ତି ଏବଂ ସେହି ପୁତ୍ର କାମେଷ୍ଟି ଯଜ୍ଞ ଫଳରେ ଦଶରଥଙ୍କ ତିନି ରାଣୀଙ୍କୁ ୪ଟି ପୁତ୍ର ସନ୍ତାନ ପ୍ରାପ୍ତ ହେଲା। ଏହା ପୂର୍ବରୁ ଅଥବା ପରେ ଶୃଙ୍ଗୀ ଋଷି କେବେ ବି ପୁତ୍ର କାମେଷ୍ଟି ଯଜ୍ଞ କରିନଥିଲେ। ଦଶରଥଜୀ ମଧ୍ୟ ଏହା ପୂର୍ବରୁ ଏବଂ ପରେ କେବେ କିଛି କାମନା କରିନଥିଲେ।

ଜୀବନରେ ଆବଶ୍ୟକ ପଡ଼ିଲେ ସମସ୍ତ ସକାମ ବିଦ୍ୟାର ଉପଯୋଗ କରାଯାଏ, କିନ୍ତୁ ଆମର ଗୋଟିଏ ଇଚ୍ଛା ପୂରଣ ହେଇଗଲେ ଆମେ ଏଥିରେ ଫସି ଯାଇଥାଉ। ଆମ ମନ କାମନାରେ ଲିପ୍ତ ହୋଇଯାଏ: ଗୀତାବେଦରେ ଜୀବନରେ ଆବଶ୍ୟକ ସ୍ଥଳେ ସମସ୍ତ ସକାମ ବିଦ୍ୟାର ବ୍ୟବହାର କରାଯାଏ, ଗୋଟିଏ କାମନା ପୂରଣ ହେଲେ ଦ୍ୱିତୀୟ କାମନା ଜାଗ୍ରତ ହୋଇଥାଏ, ଦ୍ୱିତୀୟ କାମନା ପୂରଣ ହୋଇଗଲେ ତୃତୀୟ କାମନା ଜାଗ୍ରତ ହୋଇଥାଏ। ସକାମତାରେ ମନ ଲିପ୍ତ ହେଲେ, ମନ ଭଗବାନଙ୍କଠାରୁ ଦୂରେଇ ଯାଏ।

ଶ୍ରୀ ଭଗବାନ କହନ୍ତି, ନଦୀ କୂଳରେ ରହୁଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି ପାତ୍ରରେ ପାଣି ରଖନ୍ତି ନାହିଁ। ଯିଏ ପରମପ୍ରଭୁଙ୍କୁ ପାଇଛି, ତା'ର ସକାମ ଭୋଗ ପାଇଁ କ'ଣ ଇଚ୍ଛା ରହିବ!

2.47

କର୍ମଣ୍ୟେବାଧିକାରସ୍ତେ, ମା ଫଲେଷୁ କଦାଚନ
ମା କର୍ମଫଲହେତୁର୍ଭୂଃ(ର୍), ମା ତେ ସଙ୍ଗୋଽସ୍ତ୍ୱକର୍ମଣି॥47॥

କର୍ମ କରିବାରେ ହିଁ ତୁମର ଅଧିକାର ରହିଛି; କର୍ମ ର ଫଳ ଉପରେ କଦାପି ଅଧିକାର ନାହିଁ । ତେଣୁ ତୁମେ କର୍ମଫଳର କାରଣ ହୁଅ ନାହିଁ ତଥା ତୁମର କର୍ମ ନ କରିବାରେ ବି ଆସକ୍ତି ନ ହେଉ ।

ବିବେଚନ:-

ଗୀତାରେ ଆମେ ଚାରିଟି ଚରଣରେ ଶ୍ଳୋକ ପାଠ କରିଥାଉ। ଭଗବତ ଗୀତାରେ ଏମିତି କିଛି ଶ୍ଳୋକ ରହିଛି ଯେଉଁଠାରେ ଏହି ଚାରିଟି ଚରଣକୁ ଅଲଗା ଅଲଗା ଭାବେ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇପାରିବ ।

ତସ୍ମାତ୍ ଯୋଗୀ ଭବ ଅର୍ଜୁନ

ଏହା ଏକ ସୂକ୍ତି। ଏହାର ଅର୍ଥ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଟେ। ଯାହା ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ ବୁଝାପଡ଼େ ତାହା ହେଉଛି ଏକ ସୂକ୍ତି ।

ଯୋଗ: କର୍ମସୁ କୌଶଳମ

ଏହା ମଧ୍ୟ ଏକ ସୂକ୍ତି।

ସର୍ବଭୂତ ହିତେ ରତାଃ

ଗୀତାର ଅନେକ ଶ୍ଳୋକରେ ଏକ କିମ୍ବା ଦୁଇଟି ସୂକ୍ତି ଆସିଅଛି। ତେବେ ଏହା ହେଉଛି ଏକମାତ୍ର ଶ୍ଳୋକ ଯେଉଁଥିରେ ଚାରିଟି ଯାକ ଚରଣ ହେଉଛି ଚାରିଟି ସୂକ୍ତି।

କର୍ମଣ୍ୟେବାଧିକାରସ୍ତେ, ମା' ଫଲେଷୁ କଦାଚନ ।

ମା କର୍ମଫଲହେତୁର୍ଭୂ:(ର), ମା ତେ ସଙ୍ଗୋସ୍ତ୍ୱକର୍ମଣି ।

ରାମଚରିତମାନସରେ ଭଗବାନ ରାମ ଅଯୋଧ୍ୟାବାସୀଙ୍କୁ ଡାକି ଏକ ସୁନ୍ଦର ଉପଦେଶ ଦେଇଛନ୍ତି -

ବଡେ ଭାଗ ମାନୁଷ ତନ ପାୱା, ସୁର ଦୁର୍ଲଭ ସବ ଗ୍ରନ୍ଥିହି ଗାୱା ।

ଏପରିକି ଦେବତାମାନଙ୍କ ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ଏହି ମାନବ ଶରୀର ଦୁର୍ଲଭ। ଏଥିରେ ହାତୀର ଶକ୍ତି, କୁକୁରର ଘ୍ରାଣ ଶକ୍ତି, ସିଂହର ବଳ ଓ ଚିତାବାଘର ଦୃଷ୍ଟି, ସାପର ବିଷ ମଧ୍ୟ ରହିଛି। ସମସ୍ତଙ୍କର ଅଲଗା ଅଲଗା ଶକ୍ତି ଥାଏ, କିନ୍ତୁ ମଣିଷର ଯେତିକି ଶକ୍ତି ଅଛି ତାହା କାହା ପାଖରେ ନାହିଁ।

ଚଉଦଟି ଜଗତ ମଧ୍ୟରୁ ମନୁଷ୍ୟ ଜଗତଠାରୁ ଉପରେ ଆଠ ଲୋକ ଏବଂ ତଳେ ୫ଟି ଭୋଗ ଲୋକ ରହିଛି। ଯେଉଁ କର୍ମ କରାଯାଇଥାଏ ସେହି କର୍ମର ଫଳ ସେହି ତେରଟି ଲୋକରୁ ପ୍ରାପ୍ତ ହୁଏ। କର୍ମ କରିବା ପାଇଁ ପୃଥିବୀକୁ ହିଁ ଆସିବାକୁ ପଡ଼ିଥାଏ। ବ୍ରହ୍ମଲୋକ କିମ୍ବା ବୈକୁଣ୍ଠକୁ ଯାଇ କର୍ମ କରିପାରିବା ନାହିଁ। ପାତାଳ, ବିତଳ, ସୁତଳ ଲୋକରେ କର୍ମ କରି ହେବ ନାହିଁ। କର୍ମ କରିବାର ସ୍ୱତନ୍ତ୍ରତା କେବଳ ଭୂ-ଲୋକରେ ଅଛି,କେବଳ ମନୁଷ୍ୟ ଲୋକ ଛଡ଼ା ଆଉ କେଉଁଠାରେ ନାହିଁ। ସେଥିପାଇଁ ଭଗବାନ କହିଛନ୍ତି -

कर्मण्येवाधिकारस्ते - ହେ ଅର୍ଜୁନ, ତୁମର କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାର ଅଧିକାର ଅଛି। କୌଣସି ପରିସ୍ଥିତିରେ କାହାକୁ କାମ କରିବାରୁ କେହି ଅଟକାଇ ପାରିବେ ନାହିଁ। ଠିକ୍ କରିବା କି ଭୁଲ କରିବା ଦୁଇଟିର ଅଧିକାର ଅଛି। ଆମେ ଯନ୍ତ୍ର ନୁହଁ। ଭଗବାନ ଆମକୁ ସ୍ୱାଧୀନତା ଦେଇଛନ୍ତି। ବୁଦ୍ଧି, ବିବେକ ଓ ଶକ୍ତି ଦେଇଛନ୍ତି, ଆପଣ ଏହାକୁ ଉପଯୋଗ କରିପାରିବେ, ସଦୁପଯୋଗ କରିପାରିବେ କିମ୍ବା ଏହାର ଅପବ୍ୟବହାର କରିପାରିବେ। ଲୋକମାନେ ପଚାରନ୍ତି, ଭଗବାନ ଭୁଲ୍ କୁ ସୃଷ୍ଟି କାହିଁକି କଲେ? ଯଦି ପରମେଶ୍ୱର ପାପ ସୃଷ୍ଟି କରିନଥାନ୍ତେ ତେବେ କ'ଣ ହୋଇଥାନ୍ତା? ଯଦି ଭଗବାନ ପାପ ସୃଷ୍ଟି ନ କରିଥାନ୍ତେ, ତା'ହେଲେ ଆମର କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାର ଅଧିକାର (ବିକଳ୍ପ) ଶେଷ ହୋଇଯାଇଥାନ୍ତା।

मा फलेषु कदाचन - ହେ ଅର୍ଜୁନ ! ତୁମର କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାର ଅଧିକାର ଅଛି, କିନ୍ତୁ ଏହାର ଫଳରେ ତୁମେ ନିର୍ଣାୟକ ନୁହଁ। ଫସଲ ବୁଣିଲେ କେତେ ପରିମାଣରେ ଫସଲ ହେବ ତାହା କୌଣସି ଚାଷୀ କହିପାରିବେ ନାହିଁ। କୌଣସି ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀ ପରୀକ୍ଷା ଦେଇ କେତେ ନମ୍ବର ପାଇବେ ତାହା

କହିପାରିବେ ନାହିଁ। ସେ କେତେ ଲାଭ କରିବେ ତାହା କୌଣସି ବ୍ୟବସାୟୀ ବେପାର କରି କହିପାରିବେ ନାହିଁ। କର୍ମକର୍ତ୍ତା କାର୍ଯ୍ୟ କରିପାରିବେ। କର୍ମ ଫଳର ଆଶା ରଖି ପାରିବେ, କିନ୍ତୁ ଫଳାଫଳ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରିପାରିବେ ନାହିଁ।

ଏକଦା କାରଖାନା ବାହାରେ ମଜୁରୀ ବଣ୍ଟନ କରାଯାଉଥିଲା। ପାଞ୍ଚଶହ ଟଙ୍କା ଥିଲା ଦୈନିକ ମଜୁରି। ମଜୁରି ବଣ୍ଟନ କରୁଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ସାଙ୍ଗ ତାଙ୍କ ସହ ବସିଥିଲେ। ୪ ଜଣ ଶ୍ରମିକ ପହଞ୍ଚିଥିଲେ। ଜଣଙ୍କୁ ସେ ପାଞ୍ଚଶହ ଟଙ୍କା, ଦ୍ୱିତୀୟ ଜଣଙ୍କୁ ହଜାର ଟଙ୍କା ଓ ତୃତୀୟ ଜଣଙ୍କୁ ଦୁଇଶହ ଟଙ୍କା ଦେଇଥିଲେ, ଚତୁର୍ଥକୁ ସେ କିଛି ଦେଇନଥିଲେ। ତା'ର ସାଙ୍ଗ କହିଲା, "ତୁମେ ଚାରିଜଣଙ୍କୁ ଅଲଗା ଅଲଗା ଟଙ୍କା ଦେଇଛ। ଏହା ଅନ୍ୟାୟ। ଚାରିଜଣ ସମାନ କାମ କରିଥିଲେ। ଏହା ବହୁତ ଭୁଲ ଅଟେ। ଯେତେବେଳେ ସମସ୍ତେ ସମାନ କାମ କରିଛନ୍ତି, ସେତେବେଳେ ଟଙ୍କା ମଧ୍ୟ ସମାନ ହେବା ଉଚିତ୍।" ସେ କହିଲେ ଯେ ସେ ସମାନ ପରିମାଣର ଟଙ୍କା ଦେଇଛନ୍ତି କିନ୍ତୁ ଆପଣ ଏହାକୁ ଦେଖି ପାରିଲେ ନାହିଁ। ସାଙ୍ଗ ପଚାରିଲା, "ଏହା କେମିତି ହୋଇପାରେ?"

ସେ କହିଲେ "ଭାଇ, ଆଜି ତୁମେ ଏଠାରେ ଅଛ। ଆଜି ତୁମେ ସେମାନଙ୍କ ମଜୁରି ଦେଖିଲ। ସେମାନଙ୍କ ଗତକାଲିର ଖାତା ବିଷୟରେ ତୁମେ ଜାଣିନାହଁ। ପ୍ରଥମ ଜଣକ ପାଞ୍ଚଶହ ଟଙ୍କାର କାମ କରିଥିଲେ, ପାଞ୍ଚଶହ ଟଙ୍କା ନେଲେ। ଦ୍ୱିତୀୟ ଜଣକ ଗତକାଲି ଟଙ୍କା ନେଇ ନଥିବାରୁ ଗତକାଲି ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କୁ ପାଞ୍ଚଶହ ଟଙ୍କା ଦେଲି। ତୃତୀୟ ଜଣକ ଗତକାଲି ୩ଶହ ଟଙ୍କା ଆଗୁଆ ନେଇଥିବାରୁ ୩ଶହ ଟଙ୍କା କଟି ଯାଇଥିଲା। ଚତୁର୍ଥ ଜଣକ ଗତକାଲି ହଜାରେ ଟଙ୍କା ଅଗ୍ରୀମ ନେଇଥିବାରୁ ଆଜି ତାଙ୍କୁ କିଛି ଦେଲିନାହିଁ"।

ଚାରିଜଣ ସମାନ କାମ କରିଥିଲେ, କିନ୍ତୁ ସମସ୍ତଙ୍କ ବାକୀ ଖାତା ଅଲଗା ଅଲଗା ହୋଇଥିବାରୁ ଚାରିଜଣ ଅଲଗା ଅଲଗା ଟଙ୍କା ପାଇଥିଲେ। ଆମେ ସମସ୍ତେ କର୍ମ କରୁ କିନ୍ତୁ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ସମାନ ଫଳ ମିଳେ ନାହିଁ, କାରଣ ସମସ୍ତଙ୍କ ପୂର୍ବ କର୍ମ ଭିନ୍ନ ଥାଏ। ଆମେ ସବୁ ଅଭିଯୋଗ କରିଥାଉ କି ଆମେ କାମ ସମାନ ଭାବରେ କଲୁ କିନ୍ତୁ ଅନ୍ୟର ଉନ୍ନତି ହୋଇଗଲା। ଘରେ କେତେଜଣ ବୋହୂ ଅଛନ୍ତି, କିନ୍ତୁ ଜଣେ ବୋହୂକୁ ବେଶୀ ସମ୍ମାନ ମିଳେ। ଆମେ ସବୁ ଭାଇ ଅଛୁ କିନ୍ତୁ ବାପା ଜଣକୁ ଅଧିକ ସ୍ନେହ କରନ୍ତି। ଏହିପରି ଅଭିଯୋଗ ହୋଇଥାଏ। ଏହା ସବୁ ଆମର ପୂର୍ବ କର୍ମର ଫଳ ଅଟେ।

ଦ୍ୱିତୀୟ କାରଣ ହେଉଛି କ୍ରିୟା ସହିତ ଭାବନା ମଧ୍ୟ ରହିଥାଏ। କ୍ରିୟା ଏକ ହୋଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଭାବନା ଭିନ୍ନ ଥିଲେ ଆପଣଙ୍କ କର୍ମର ଫଳ ବଦଳିଯିବ। ଏବେ ହାଇକୋର୍ଟଙ୍କ ଏକ ରାୟ ଆସିଛି। ଗୁଳି ମାରିଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ଆଜୀବନ କାରାଦଣ୍ଡରେ ଦଣ୍ଡିତ କରାଯାଇଛି। କିନ୍ତୁ ଯିଏ ହତ୍ୟା ଷଡ଼ଯନ୍ତ୍ର କରିଥିଲା ତାକୁ ମୃତ୍ୟୁଦଣ୍ଡ ଦିଆଯାଇଥିଲା। ଯିଏ ଗୁଳି ଚଳାଇଛି ତାକୁ କମ୍ ଦଣ୍ଡ ମିଳୁଛି, କିନ୍ତୁ ଯିଏ ଏହାକୁ ତିଆରି କରିଛି ତାକୁ ମୃତ୍ୟୁଦଣ୍ଡ ମିଳୁଛି। ଆପଣ ମନେ ରଖିବା ଉଚିତ ଯେ, ଆପଣଙ୍କ କର୍ମର ଫଳ ଆପଣଙ୍କ ଭାବନାଠାରୁ ଅଧିକ ଅଟେ। ଏହା କେବଳ ଶ୍ରୀ ଭଗବାନଙ୍କ ନିୟମରେ ନୁହେଁ, ବରଂ ଏହା ଆମର ନିୟମରେ ମଧ୍ୟ ଅଛି। କିଏ କେଉଁ ଭାବନାରେ କ'ଣ କଲା ତାହା ହିଁ ମୁଖ୍ୟ କଥା। ଜ୍ଞାତରେ କିମ୍ବା ଅଜ୍ଞତା କାରଣରୁ ଏହି ହତ୍ୟାକାଣ୍ଡ ବିଷୟରେ ଶୁଣିଥିବେ।

କିଏ କେଉଁ ଭାବନାରେ କାର୍ଯ୍ୟ କଲା? ଗୋଟିଏ ହତ୍ୟା କରାଗଲା ଗୋଟିଏ ହତ୍ୟା ଦୁର୍ଘଟଣା ବଶତଃ ହୋଇଗଲା। କେହି ଚାଲିଯାଉଥିଲେ ତ ଅଜାଣତରେ ତାଙ୍କୁ ଚୋଟ ଲାଗିଲା। ଏହା ବଦଳରେ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଫାଶୀ ଦଣ୍ଡ ଦେବେ ନାହିଁ। କାରଣ ହତ୍ୟାର କୌଣସି ଭାବନା ନଥିଲା। କିନ୍ତୁ ଜାଣିଶୁଣି ଯଦି କାହାକୁ ହତ୍ୟା କରାଯାଏ ତେବେ ହତ୍ୟା ମାମଲା ରୁଜୁ କରାଯିବ। କର୍ମ ଗୋଟିଏ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ଭାବନାରୁ ଫଳ ବଦଳିଯିବ। ଯେଉଁମାନେ ଆଇନ କାନୁନ ପଢ଼ିଛନ୍ତି ସେମାନେ ଜାଣନ୍ତି ଯେ ଗୋଟିଏରେ ଧାରା ତିନିଶହ ଦୁଇ, ଆଉ ଗୋଟିଏ ରେ ଶହେ ଦୁଇ ଲାଗିଥାଏ।

ଥରେ ଜଣେ ରାଜା ମନ୍ଦିର ନିର୍ମାଣ କରିବାକୁ ସ୍ଥିର କଲେ। ସେ କହିଲେ, ମୁଁ ଏକ ଭବ୍ୟ ମନ୍ଦିର ଚାହୁଁଛି, ଯେତେ ଟଙ୍କା ଲାଗିଲେ ଲାଗୁ। ଏକ ସୁନ୍ଦର ପକ୍କା ରାସ୍ତା ତିଆରି କରନ୍ତୁ, ବାଟରେ ଏକ ବିଶ୍ରାମ ଗୃହ ନିର୍ମାଣ କରନ୍ତୁ। ପୂଜକ କହିଲେ, ମହାରାଜ୍ ! ଆପଣଙ୍କ ଧାରଣା ଭଲ, କିନ୍ତୁ ମନ୍ଦିର ନିର୍ମାଣରେ ନିୟୋଜିତ ଶ୍ରମିକମାନେ ପବିତ୍ର ଭାବନା ସମ୍ପନ୍ନ ହେବା ଉଚିତ୍। ରାଜା ପଚାରିଲେ, "ଆମେ ସେପରି ଶ୍ରମିକଙ୍କୁ କେମିତି ଚିହ୍ନିପାରିବୁ?" ପୁରୋହିତ କହିଲେ, "ମୁଁ ଏହି କାମ କରିବି"। ରାଜା ଭାବିଲେ ପୂଜାରୀ କେମିତି ଜାଣିବେ କାହାର ଭାବନା ଭଲ ଏବଂ କାହାର ନୁହେଁ। ପୂଜକ କହିଲେ ଯେ ଆପଣ ସମସ୍ତ ଶ୍ରମିକଙ୍କୁ ପଥର ଭଙ୍ଗା କାମରେ ନିୟୋଜିତ କରନ୍ତୁ। ମୁଁ ସେମାନଙ୍କୁ ପରୀକ୍ଷା କରି ଜଣାଇବି। ରାଜା କହିଲେ, ମୋତେ ମଧ୍ୟ ଏହି ପରୀକ୍ଷା ପଦ୍ଧତି ଦେଖିବାକୁ ପଡ଼ିବ। ଏହି ଘୋଷଣା ପରେ ୧୦୦ରୁ ୧୫୦ ଜଣ ଶ୍ରମିକ କାମ ଆରମ୍ଭ କରିଥିଲେ। ଉଭୟ ପୂଜକ ଓ ରାଜା ସାଦା ପୋଷାକ ପିନ୍ଧି ସେଠାରେ ବସି ଗଲେ ଓ ଜଣେ ଶ୍ରମିକଙ୍କୁ ପଚାରିଲେ ସେ କ'ଣ କରୁଛନ୍ତି। ସେ କହିଲେ, ଦେଖୁନାହଁ ପଥରର ଭାଗ୍ୟ, ମୁଁ ପଥରକୁ ଭାଙ୍ଗୁଛି। ଶ୍ରୀ ଭଗବାନ ମୋତେ ଏହି ଭାଗ୍ୟ ଦେଇ ପଠାଇଛନ୍ତି କି ଖରାରେ ବସି ପଥର ଭାଙ୍ଗିବାକୁ ହେବ। ତେଣୁ ପଥର ଭାଙ୍ଗୁଛି। ପୁରୋହିତ କହିଲେ, ପ୍ରଥମ ଶ୍ରେଣୀରେ ତାଙ୍କ ନାମ ଲେଖି ଦିଅ। ଅବଶିଷ୍ଟ କଥା ମୁଁ ଆପଣଙ୍କୁ ପରେ କହିବି।

ପୂଜକ ଅନ୍ୟ ଜଣେ ଶ୍ରମିକଙ୍କ ପାଖକୁ ଯାଇ ପଚାରିଲେ, "ତୁମେ କ'ଣ କରୁଛ?" ସେ କହିଲା, "ଭାଇ, ମୋତେ ଯାହା କାମ ମିଳି ଯାଉଛି ମୁଁ ତାହା କରୁଛି। ପୂର୍ବରୁ ମୁଁ ତେଲି ପାଖରେ କାମ ପାଇଥିଲି ଏବଂ ତେଲ ବାହାର କରୁଥିଲି। ଏବେ ରାଜା ଏଠାରେ ଏକ ମନ୍ଦିର ନିର୍ମାଣ କରୁଛନ୍ତି, ତେଣୁ ମୁଁ ପଥର ଭାଙ୍ଗିଚାଲିଛି। ଏଠାରେ କିଛି ଅଧିକ ଟଙ୍କା ମିଳିବ। ଏହା ଏକ ଲମ୍ବା କାମ। ଏହା ବର୍ଷେ କି ଦୁଇ ବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଚାଲିବ। ତେଲିଙ୍କ ପାଖରେ ତ ଦୈନିକ କାମ ମଧ୍ୟ ନଥିଲା। ଏଠାରେ ସମୟ ଭଲ ରହିବ। ବହୁତ ଭଲ କାମ"। ପୁରୋହିତ ରାଜାଙ୍କୁ ଦ୍ୱିତୀୟ ଶ୍ରେଣୀରେ ତାଙ୍କ ନାମ ଲେଖିବାକୁ କହିଲେ। ତା'ପରେ ସେ ତୃତୀୟ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ପାଖକୁ ଗଲେ। ସେ ତାଙ୍କୁ ସମାନ ପ୍ରଶ୍ନ ପଚାରିଲେ, "ତୁମେ କ'ଣ କରୁଛ?" ସେ କହିଥିଲେ ଯେ, "ଭାଇ ଶ୍ରୀ ଭଗବାନଙ୍କର ବହୁତ କୃପା ଅଛି । ପୂର୍ବରୁ ମୁଁ ଲୋକଙ୍କ ପାଇଁ ଘର ନିର୍ମାଣ କରୁଥିଲି, କିନ୍ତୁ ଏବେ ଭଗବାନଙ୍କ ପାଇଁ ଘର ତିଆରି କରୁଛି। ମୋ ଜୀବନ ସଫଳ ହୋଇଛି। ଆମ ରାଜା ଜଣେ ମହାନ ବ୍ୟକ୍ତି ଯିଏ ଆମ ରାଜ୍ୟରେ ଏତେ ବଡ ମନ୍ଦିର ନିର୍ମାଣ କରୁଛନ୍ତି। ମୁଁ ସାରା ଜୀବନ ଏଠାରେ

କାମ କରିବାକୁ ଚାହେଁ। ଶ୍ରୀ ଭଗବାନଙ୍କ କାମ ମିଳିଛି। ଯଦି କିଛି ନ ହୁଏ, ମୁଁ ଏଠାରେ ଏକ ଚା ଦୋକାନ ଖୋଲି ବସିବି, କିନ୍ତୁ ବର୍ତ୍ତମାନ ମୁଁ ଏଠାରୁ କୌଣସି ସ୍ଥାନକୁ ଯିବି ନାହିଁ"। ପୁରୋହିତ ରାଜାଙ୍କୁ ତୃତୀୟ ଶ୍ରେଣୀରେ ତାଙ୍କ ନାମ ଲେଖିବାକୁ କହିଲେ। ଏହି ପରି କାମ ଶେଷ କରିବା ପରେ ଦୁହେଁ ରାଜମହଲକୁ ଫେରି ଆସିଥିଲେ।

ରାଜା କହିଲେ, ପୁରୋହିତ ଜୀ, ଏବେ ମୋତେ କୁହ ପ୍ରଥମ, ଦ୍ୱିତୀୟ ଓ ତୃତୀୟ ଶ୍ରେଣୀର ଅର୍ଥ କ'ଣ? ପୁରୋହିତଜୀ କହିଲେ, ପ୍ରଥମ ଶ୍ରେଣୀ ଶ୍ରମିକଙ୍କୁ ୧୦ ଟଙ୍କା ମଜୁରି ମିଳିବ ଏବଂ ସେମାନେ ରାସ୍ତା ନିର୍ମାଣରେ କାମ କରିବେ। ଦ୍ୱିତୀୟ ଶ୍ରେଣୀ କର୍ମଚାରୀଙ୍କୁ ୨୦ ଟଙ୍କା ଦରମା ମିଳିବ। ସେମାନଙ୍କୁ ବିଶ୍ରାମଗୃହ ନିର୍ମାଣ କାର୍ଯ୍ୟରେ ନିୟୋଜିତ କରନ୍ତୁ। ତୃତୀୟ ଶ୍ରେଣୀ ଶ୍ରମିକଙ୍କୁ ଚାଳିଶ ଟଙ୍କା ମଜୁରି ଦିଅନ୍ତୁ ଏବଂ ଭଗବାନଙ୍କ ମନ୍ଦିର ନିର୍ମାଣ କାମ ଦିଅନ୍ତୁ। ତିନିଜଣ ସମାନ କାମ କରୁଛନ୍ତି। ତିନିଜଣ ପଥର ଭାଙ୍ଗୁଛନ୍ତି।

ଆମେ ସମସ୍ତେ ମଧ୍ୟ ସମାନ କାମ କରୁଛୁ। ସମସ୍ତଙ୍କୁ ପିଲାଙ୍କୁ ବଡ଼ କରିବାକୁ ପଡିବ ଏବଂ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଅଫିସଯିବାକୁ ପଡିବ। କେହି ପଥର ଭାଙ୍ଗୁଛନ୍ତି, ଆଉ କିଏ କାମ କରିବା ପାଇଁ ହେବ ସେଥିପାଇଁ କାମ କରୁଛନ୍ତି, ଏବଂ ଆଉ କିଏ ଶ୍ରୀଭଗବାନଙ୍କ ପାଇଁ କାମ କରୁଛନ୍ତି। ଆମେ ତିନୋଟି ଶ୍ରେଣୀର ଲୋକ ଏବଂ ସେଥିପାଇଁ ଆମେ ସମାନ କାମ କରୁଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ଫଳ ପାଇଥାଉ। କାରଣ ଭାବ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ହୋଇଥାଏ। ଯିଏ ଏହି ବିଶ୍ୱାସରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରେ ଯେ ତାଙ୍କ ପାଇଁ ପ୍ରଭୁଙ୍କ କୃପା ଅଛି, ସେ ଏକ ଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର ଆନନ୍ଦ ଲାଭ କରିଥାଏ। ଆମେ ମଧ୍ୟ ଶ୍ରମିକଙ୍କୁ ଶହେ ଟଙ୍କା ଦେଉଥିବା ବେଳେ କାମ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷକଙ୍କୁ ପାଞ୍ଚଶହ ଟଙ୍କା ଦେଇଥାଉ। କାରଣ ତାଙ୍କର ଭାବନା ଶୁଦ୍ଧ। ସେ ବିଶ୍ୱସ୍ତ ଅଟନ୍ତି। ଯଦି ଜଣେ ବିଶ୍ୱସ୍ତ ଅଟନ୍ତି, ତେବେ କମ୍ କାମ କଲେ ମଧ୍ୟ ଅଧିକ ଟଙ୍କା ଦେବା। ଠିକ୍ ସେହିପରି ଯଦି ଆମେ ଈଶ୍ୱରଙ୍କ ବିଶ୍ୱାସୀ ହୋଇପାରିବା, ତେବେ ଆମର କର୍ମ ଫଳ ବଦଳିଯିବ।

ସେଥିପାଇଁ ଶ୍ରୀ ଭଗବାନ ପ୍ରଥମେ କହିଲେ, कर्मण्येवाधिकारस्ते, ତୁମର କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାର ଅଧିକାର ଅଛି।

ତା'ପରେ ସେ କହିଲେ, **मा फलेषु कदाचन, ଫଳରେ କେବେ ବି ନୁହେଁ।**

ପୁଣି କହିଲେ**, मा कर्मफलहेतुः। ନିଜ କର୍ମର ପରିଣାମ ପାଇଁ ନିଜକୁ ଦାୟୀ କରନ୍ତୁ ନାହିଁ କି ଅନ୍ୟ କାହାକୁ ଦୋଷ ଦିଅନ୍ତୁ ନାହିଁ।**

ଆମେ କାର୍ଯ୍ୟର ଫଳ ପାଇଁ ଦାୟୀ ନୋହୁଁ। ଆମେ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଇପାରିବୁ ନାହିଁ। ଆମେ ଠିକ୍ କଲେ ମଧ୍ୟ କିପରି ଭୁଲ୍ ହେଲା, ଭୁଲ୍ କଲେ ମଧ୍ୟ କାହିଁକି ଧରା ପଡ଼ିନଥିଲୁ ତାହା ଆମେ ଜାଣିପାରିବୁ ନାହିଁ। ଏହା ଆମ ସାମର୍ଥ୍ୟ ବାହାରେ।

ଅନେକ ସମୟରେ ଆମେ ଛୋଟ ଛୋଟ କାମ କରିଥାଉ ତଥାପି, ଲୋକମାନେ ଆମକୁ ପ୍ରଶଂସା କରିବା ଆରମ୍ଭ କରିଦିଅନ୍ତି। ପୁଣି କେତେବେଳେ ଛୋଟ ଛୋଟ ଭୁଲ ପାଇଁ ଆମକୁ ବଡ ଗାଳି ମିଳିଥାଏ। ଆମେ କିଛି ବୁଝିପାରୁନା। ଟିକିଏ ପରିଶ୍ରମ କଲେ ବଡ଼ ଲାଭ ମିଳିଥାଏ। ବହୁତ କଠିନ ପରିଶ୍ରମ କଲେ ମଧ୍ୟ ଲାଭ ମିଳେ ନାହିଁ, ଏହା ଆମ ସମସ୍ତଙ୍କ ସହିତ ବେଳେବେଳେ ହୋଇଥାଏ।

ଶ୍ରୀ ଭଗବାନ କହନ୍ତି, ତୁମେ କର୍ମର ଫଳର କାରଣ ହୁଅ ନାହିଁ।

ଚତୁର୍ଥ ଚରଣରେ ଶ୍ରୀ ଭଗବାନ କହିଛନ୍ତି, ମୁଁ ଜାଣେ ଯେ ଯେତେବେଳେ ତୁମ୍ଭେ ତୁମ୍ଭର କର୍ମର ଫଳର କାରଣ ହେବନାହିଁ, ସେତେବେଳେ ତୁମ୍ଭେ ଅନୁଭବ କରିବ ଯେ ତୁମକୁ କାହିଁକି ଏହି କାମ କରିବାକୁ ହେବ?

ତେଣୁକରି, ଶ୍ରୀ ଭଗବାନ କହନ୍ତି ଯେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାରେ କୌଣସି ଅନିଚ୍ଛା ବା ଅରୁଚି ରହିବା ଉଚିତ୍ ନୁହେଁ ।

मा ते सङ्गोऽस्त्वकर्मणि

ଶ୍ରୀ ଭଗବାନ କହୁଛନ୍ତି ଯେ ତୁମ୍ଭେ ଜଣେ ମଣିଷ ହୋଇଥିବାରୁ ଠିକ୍ ହେଉ କିମ୍ବା ଭୁଲ୍, କର୍ମ କରିବାର ଅଧିକାର ତୁମ୍ଭମାନଙ୍କର ଅଛି। ଯେତେ ଯାହା ହୋଇଗଲେ ମଧ୍ୟ କାମ ନ କରିବା ପାଇଁ ତୁମ୍ଭର କୌଣସି ଆସକ୍ତି ରହିବା ଉଚିତ ନୁହେଁ। ମୁଁ କାମ କରିବି ନାହିଁ, ତୁମର ଏଭଳି ଭାବନା କେବେ ହେବା ଉଚିତ୍ ନୁହେଁ। କେହି ଭାବୁଛନ୍ତି ମୁଁ କିଛି କରିବି ନାହିଁ। କିନ୍ତୁ ଆମେ କିଛି ନ କରିବାର କାମ ମଧ୍ୟ କରିଥାଉ। ଖାଲି ବସିବାର ମଧ୍ୟ କର୍ମ ରହିଛି। ଆମେ ଶୋଇଛୁ, ଏହା ମଧ୍ୟ କର୍ମ। ଶ୍ରୀ ଭଗବାନ କହନ୍ତି, ବିନା କାମରେ କେହି ବଞ୍ଚି ପାରିବେ ନାହିଁ। ଏହା ଅସମ୍ଭବ। ଯଦିଓ ମୁଁ ମୋର ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କାମ କରୁନାହିଁ, ତାହାହେଲେ ମଧ୍ୟ ମୁଁ କାମ କରୁଛି। ଯେଉଁଠାରେ କର୍ମ କରିବାର ଅଛି, ସେଠାରେ କର୍ମ ନ କରିବାର ଦୋଷ ଲାଗିଯିବ। କାର୍ଯ୍ୟ ନ କରିବା ମଧ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା। ମୁଁ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କାର୍ଯ୍ୟ କରିନାହିଁ, ଏହା ମଧ୍ୟ ଏକ କାର୍ଯ୍ୟ। ଯଦି ମୁଁ ଔଷଧ ନ ଖାଇବି, ତେବେ ରୋଗ ଭଲ ହେବ ନାହିଁ। ଏହାର ମୂଲ୍ୟ ଦେବାକୁ ପଡିବ। ଯଦି ମୁଁ ଆଜି ଶୋଇବି ନାହିଁ, ମୁଁ କାଲି ଶୋଇବି। ଏପରି ନ କରିବାର ପରିଣାମ ମଧ୍ୟ ଭୋଗିବାକୁ ପଡ଼ିବ।

ତେଣୁ, मा ते सङ्गोऽस्त्वकर्मणि - ତୁମର ନିଜ କାମ କରିବାରେ କେବେ ବି ଅନିଚ୍ଛା ରହିବା ଉଚିତ୍ଂ ନୁହେଁ।

ହରି ଶରଣମ, ହରି ଶରଣମ - ହରି ନାମ ଉଚ୍ଚାରଣ ସହ ବିବେଚନ ସତ୍ର ଶେଷ ହେଲା ଓ ପ୍ରଶ୍ନୋତ୍ତର କାର୍ଯ୍ୟ ଆରମ୍ଭ ହେଲା।

॥ ପ୍ରଶ୍ନୋତ୍ତର ॥

ପ୍ରଶ୍ନକର୍ତ୍ତା - ଶ୍ରୀମତୀ କମଲେଶ ଶର୍ମା ଦିଦି

ପ୍ରଶ୍ନ - ଆମେ ପଢିଛୁ ଯେ ନିଷ୍କାମ ଭାବରେ କର୍ମ କରିବା ଉଚିତ୍, ତାହେଲେ ଭାଗବାନଙ୍କଠାରୁ ଭକ୍ତି ବି ମାଗିବାନାହିଁ?

ଉତ୍ତର - ଶ୍ରୀ ଭଗବାନଙ୍କୁ ଭକ୍ତି ମାଗିବା କିନ୍ତୁ କର୍ମଫଳ ମାଗିବାନାହିଁ। ଫଳ ସାଂସାରିକ ଭୋଗ ଅଟେ। ଆମେ ଶ୍ରୀ ଭଗବାନଙ୍କଠାରୁ ଭକ୍ତି ଏବଂ ଫଳ ଉଭୟ ମାଗୁଛେ, ଏହା ହିଁ ଆମର ଭୁଲ। ଭକ୍ତିରେ ଭୋଗ ମିଶିଗଲେ ତାହା ସକାମ କର୍ମ ହୋଇଯାଏ।

ପ୍ରଶ୍ନକର୍ତ୍ତା - ଶ୍ରୀମତି କମାଲେଶ ଶର୍ମା ଦିଦି।

ପ୍ରଶ୍ନ - ସନ୍ନ୍ୟାସୀ ନିଜ ଗୃହସ୍ଥ ଜୀବନର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ତ୍ୟାଗ କରିଦିଅନ୍ତି, ଏହା ଉଚିତ୍ କି?

ଉତ୍ତର - ସନ୍ନ୍ୟାସୀ ସାଂସାରିକ ଉପଭୋଗ ତ୍ୟାଗ କରିଦିଅନ୍ତି, ଭଗବଭକ୍ତି ହିଁ ସେମାନଙ୍କ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ହୋଇଯାଏ। କିନ୍ତୁ ବହୁବାର ସେମାନେ ମୋହରେ ଫସିଯାଆନ୍ତି। ସେମାନେ ମଠ ଗଢନ୍ତି, ପାଠଶାଳା, ଗୋଶାଳା ଆଦି ବସାନ୍ତି ଏବଂ ଏହାର ବିସ୍ତାର ସକାଶେ ଚାନ୍ଦା ଆଦାୟ କରିବାପାଇଁ ମନ୍ତ୍ରୀମାନଙ୍କୁ ପ୍ରସନ୍ନ କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରନ୍ତି, ଏହିଭଳି ଫସି ଯାଆନ୍ତି।

ପ୍ରଶ୍ନକର୍ତ୍ତା - ଶ୍ରୀ କେ. ଆର. ଏମ୍. ରାଓ ଭାଇ

ପ୍ରଶ୍ନ - ପିଲାଦିନୁ ଯାହା ଭଗବାନଙ୍କୁ ମାଗିଛି, ସବୁ ମିଳିଛି। କାର୍ଯ୍ୟନିବୃତ୍ତି ପରେ ସହକର୍ମୀ ମାନଙ୍କୁ ପେନସନ ମିଳୁଛି, କିନ୍ତୁ ବହୁ ଚେଷ୍ଟା ସତ୍ତ୍ୱେ ମୋତେ ପେନସନ ମିଳୁନି, କାହିଁକି?

ଉତ୍ତର - ଆପଣଙ୍କ ପୂର୍ବଜନ୍ମର କୌଣସି ହିସାବ ବାକି ଥିବ, ଯାହାର ଫଳ ଏବେ ମିଳୁଛି। ଶ୍ରୀଭଗବାନ ଯଦି ନିତ୍ୟଖାଇବା ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିଛନ୍ତି, ତେବେ ପେନସନ ସକାଶେ ଚେଷ୍ଟା କରନ୍ତୁ। ଯଦି ମିଳିବ, ତାହେଲେ ଭଲ। ନ ମିଳିଲେ ଚିନ୍ତା କରନ୍ତୁନାହିଁ।

ପ୍ରଶ୍ନକର୍ତ୍ତା - ଶ୍ରୀ ମଳୟ ଭାଇ

ପ୍ରଶ୍ନ - ଦ୍ୱିତୀୟ ଅଧ୍ୟାୟରେ ଶ୍ରୀ ଭଗବାନ ସାଂଖ୍ୟ ଯୋଗ, ଜ୍ଞାନଯୋଗ ଏବଂ କର୍ମଯୋଗ ବିଷୟରେ କହିଛନ୍ତି। ତୃତୀୟ ଅଧ୍ୟାୟରେ ଜ୍ଞାନ ଯୋଗେନ ସାଂଖ୍ୟାନାଂ, କର୍ମଯୋଗେନ ଯୋଗିନାଂ - ଏହିଭଳି ଦୁଇଟି ମାର୍ଗ ଶ୍ରୀ ଭଗବାନ କାହିଁକି କହିଛନ୍ତି? ସାଂଖ୍ୟ ଯୋଗ ରେ ବି ତ କର୍ମ ଆସେ।

ଉତ୍ତର - କର୍ମ ଯୋଗ ଏବଂ ଜ୍ଞାନ ଯୋଗ ମଧ୍ୟରେ ଅନ୍ତର କ'ଣ, ତାହା ବୁଝିବା ଆବଶ୍ୟକ।

ଜ୍ଞାନ ଯୋଗୀ ନିଜକୁ ଶରୀର ମାନନ୍ତି ନାହିଁ, ସେମାନେ ଶରୀରର ସତ୍ତାକୁ ତ୍ୟାଗ କରିଦିଅନ୍ତି, ଯାହା ଅତ୍ୟନ୍ତ ଆବଶ୍ୟକ।

କର୍ମ ଯୋଗୀଙ୍କ ପାଇଁ ନିଜକୁ ଶରୀରଠାରୁ ଅଲଗା ହେବା ଦରକାର ନାହିଁ। ସେମାନଙ୍କୁ କର୍ମଫଳର ତ୍ୟାଗ କରିବାକୁ ହେବ। ଦୁହିଁଙ୍କ କର୍ମ ଏକ କିନ୍ତୁ ଭାବ ଅଲଗା। ଜ୍ଞାନ ଯୋଗୀ " ମୁଁ ଶରୀର ନୁହେଁ" ଭାବି କର୍ମ କରନ୍ତି ଏବଂ କର୍ମଯୋଗୀ ମାନନ୍ତି ଯେ ଭଗବାନ ହିଁ ସମସ୍ତ କର୍ମ କରାଉଛନ୍ତି।

ପ୍ରଶ୍ନକର୍ତ୍ତା - ଶ୍ରୀମତି ସୁମନ ରସ୍ତୋଗୀ ଦିଦି।

ପ୍ରଶ୍ନ - ଯଦି ଶରୀର ନାହିଁ, ଆତ୍ମା କେମିତି ଅଛି?

ଉତ୍ତର - ଆମ ପିଲାଦିନ ଫୋଟୋ ଏବଂ ଏବେର ଫଟୋରେ ତଫାତ୍ ଅଛି। ଶରୀରର ଅବସ୍ଥା ପରିବର୍ତ୍ତନ ହୁଏ, ଯେମିତିକି ବାଳକ, ଯୁବକ, ବୃଦ୍ଧ, ରୋଗୀ, ନିରୋଗୀ ଇତ୍ୟାଦି। ପରନ୍ତୁ ଶରୀର ଧାରଣ କରିଥିବା ଆତ୍ମତତ୍ୱ ବଦଳେ ନାହିଁ। ଆମେ କହୁ ଯେ ରାତିରେ ବହୁତ ଭଲ ନିଦ ହେଲା। ଆମେ ତ ଶୋଇଥିଲେ, କେମିତି ଜଣାପଡ଼ିଲା? ଆମ ଭିତରେ କିଏ ତ ଜାଗ୍ରତ ଥିଲା, ଯିଏ ଦେଖୁଥିଲା ଯେ ଆମ ଶରୀର ଭଲରେ ଶୋଇଛି। ଏହି "କିଏ" ହିଁ "ମୁଁ" ଅର୍ଥାତ୍ ଆତ୍ମତତ୍ତ୍ୱ ଏବଂ ଏହାକୁ ବୁଝିବା ହିଁ ଆଧ୍ୟାତ୍ମ ଅଟେ।

ପ୍ରଶ୍ନକର୍ତ୍ତା - ଶ୍ରୀମତୀ ଆଲକ ପୋଦ୍ଦର୍ ଦିଦି।

ପ୍ରଶ୍ନ - ଏବେ ଆମେ ଦେଖିଲୁ ଯେ ଭୀଷ୍ମ ପିତାମହଙ୍କୁ ୫୦୦ ବର୍ଷ ପୂର୍ବେ କରିଥିବା କର୍ମର ଫଳ ମିଳିଲା ଏବଂ ଅର୍ଜୁନ ଏହାର ନିମିତ୍ତ ବନିଲେ। ଅର୍ଜୁନଙ୍କୁ ଏହାର ଦୋଷ ଲାଗିବକି?

ଉତ୍ତର - ଯଦି ଅର୍ଜୁନ ନିଜକୁ କର୍ତ୍ତା ମାନିବେ, ତେବେ ଦୋଷ ଲାଗିବ। କର୍ମଫଳ ବି ଭୋଗିବାକୁ ପଡିବ। ଯଦି କର୍ତ୍ତା ମାନିବେ ନାହିଁ, ତେବେ ଦୋଷ

ଲାଗିବନାହିଁ।

ପ୍ରଶ୍ନକର୍ତ୍ତା - ଶ୍ରୀ ମହେଶ ପ୍ରସାଦ ପରସାଇ ଭାଇ

ପ୍ରଶ୍ନ - ରାଧାଙ୍କୁ କୃଷ୍ଣଙ୍କ ଦିବ୍ୟରୂପ ର ଦର୍ଶନ ମିଳିଥିଲାକି?

ଉତ୍ତର - ରାଧା ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ଠାରୁ ଅଲଗା ନୁହଁନ୍ତି। ରାସ କ୍ରୀଡ଼ାରେ ଶ୍ରୀ ଭଗବାନ ରାଧାଙ୍କର ଏବଂ ରାଧା ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ରୂପ ଧାରଣ କରୁଥିଲେ।

ପ୍ରଶ୍ନକର୍ତ୍ତା - ଶ୍ରୀ ମହେଶ ପ୍ରସାଦ ପରସାଇ ଭାଇ

ପ୍ରଶ୍ନ - ବ୍ୟବସାୟାତ୍ମିକା ବୁଦ୍ଧି କଣ?

ଉତ୍ତର - ଭୋଗବିଳାସ ତ୍ୟାଗକରି ଶ୍ରୀ ଭଗବାନଙ୍କ ଠାରେ ସ୍ଥିରବୁଦ୍ଧି ହେବାକୁ ବ୍ୟବସାୟାତ୍ମିକା ବା ନିଶ୍ଚୟାତ୍ମକ ବୁଦ୍ଧି କୁହାଯାଏ।

ପ୍ରଶ୍ନକର୍ତ୍ତା - ଶ୍ରୀମତି ସବିତା ତିୱାରୀ ଦିଦି

ପ୍ରଶ୍ନ - କର୍ମ କର କିନ୍ତୁ ଫଳ ଚିନ୍ତା କରନାହିଁ। କଣ ଭଗବାନ ଠିକ୍ ଫଳ ଦିଅନ୍ତି?

ଉତ୍ତର - ଶ୍ରୀଭାଗବାନ ତ ଫଳ ଦିଅନ୍ତି ନାହିଁ। ଆମ କର୍ମ ଅନୁସାରେ ଫଳ ମିଳେ। ଆମେ ଏକ ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ଦେଖିଲେ ଯେ ଚାରୋଟି ଶ୍ରମିକ ଗୋଟିଏ କାମକୁ କରନ୍ତି କିନ୍ତୁ ସେମାନଙ୍କୁ ଭତ୍ତା ଅଲଗା ଅଲଗା ଅଲଗା ମିଳେ। ଆମର ପୂର୍ବ କର୍ମ ଫଳ ଆମର ବର୍ତ୍ତମାନ ଉପରେ ପ୍ରଭାବ ପକାଏ।

॥ ଓଁ ଶ୍ରୀ କୃଷ୍ଣାର୍ପଣମସ୍ତୁ ॥

ଆମେ ବିଶ୍ବାସ କରୁଛୁ ଯେ ଆପଣଙ୍କୁ ବିବେଚନର ରଚନା ପଢି ଭଲ ଲାଗିଥିବ । ଦୟାକରି ନିମ୍ନ ଲିଖିତ ଲିଙ୍କ ମାଧମରେ ଆମକୁ ଆପଣଙ୍କ ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ଅବଗତ କରାନ୍ତୁ ।

https://vivechan.learngeeta.com/feedback/

ବିବେଚନ-ସାର ଆପଣ ପାଠ କଲେ, ଧନ୍ୟବାଦ !
ଆମେ ସମସ୍ତ ଗୀତା ସେବୀ , ଅନନ୍ୟ ମନରେ ପ୍ରୟାସ କରୁଛୁ ଯେ ବିବେଚନର ବିଷୟବସ୍ତୁ ଆପଣଙ୍କ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଶୁଦ୍ଧ କଳେବରରେ ପହଞ୍ଚୁ ।
ଏହାପରେ ମଧ୍ଯ କଥନୀ କିମ୍ବା ଭାଷା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ କୌଣସି ତ୍ରୁଟି ପାଇଁ ଆମେ କ୍ଷମା ପ୍ରାର୍ଥୀ ।

ଜୟ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ!
ସଂକଳନ- ଗୀତା ପରିବାର - ରଚନାତ୍ମକ ଲେଖନ ବିଭାଗ

ପ୍ରତି ଘରେ ଗୀତା, ପ୍ରତି କରେ ଗୀତା
Let's come together with the motto of Geeta Pariwar, and gift our Geeta Classes to all our Family, friends & acquaintances

https://gift.learngeeta.com/

ଗୀତା ପରିବାର ଗୋଟିଏ ନୂତନ ଶୁଭାରମ୍ଭ କରିଛି । ବର୍ତ୍ତମାନ ଆପଣମାନେ ସମସ୍ତ ପୂର୍ବତନ ବିବେଚନର ୟୁଟ୍ୟୁବ ଭିଡିଓ ଏବଂ ପିଡିଏଫ୍ ଗୁଡିକୁ ବି ଦେଖି ଏବଂ ପଢି ପାରିବେ ।ଦୟାକରି ନିମ୍ନରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ଲିଙ୍କର ଉପଯୋଗ କରନ୍ତୁ ।

https://vivechan.learngeeta.com/

।। ଗୀତା ପଢନ୍ତୁ, ପଢାନ୍ତୁ, ଜୀବନରେ ଆପଣାନ୍ତୁ ।।

।। ଓଁ ଶ୍ରୀ କୃଷ୍ଣାର୍ପଣମସ୍ତୁ ।।